

Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών
Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας
Π.Μ.Σ. Επιστήμη της Μετάφρασης 2020-2021

Έκθεση Πρακτικής Άσκησης στην εταιρεία
Green Deals IKE

Final Internship Report
at Green Deals Private Capital Company

Ονοματεπώνυμο φοιτήτριας: Βασιλική Κάρμη

Αριθμός Μητρώου: Ξ2020307

Επιβλέπουσα: Βιλελμίνη Σωσώνη

Μέλη της Επιτροπής: Σωτήριος Λίβας, Μαρία Τσίγκου

Κέρκυρα, Ιανουάριος 2022

Για την αδερφή μου Δήμητρα που βιάστηκε να φύγει και για
την οικογένειά μου που βρήκε τη δύναμη και το κουράγιο να
συνεχίσει...

Περίληψη

Η πρακτική άσκηση είναι μια βραχυπρόθεσμη εργασιακή εμπειρία που προσφέρεται από εταιρείες και άλλους οργανισμούς συνήθως σε φοιτητές/τριες, προκειμένου να αποκτήσουν κάποια αρχική εργασιακή εμπειρία σε έναν συγκεκριμένο κλάδο ή τομέα. Συνδυάζει τη μάθηση παράλληλα με την εμπειρία και σε ιδανικό επίπεδο οι ασκούμενοι/ες εργάζονται σε αντικείμενο σχετικό με τις σπουδές τους και τα ενδιαφέροντά τους μαθαίνοντας για το πεδίο, δημιουργώντας διασυνδέσεις με τον κλάδο και αναπτύσσοντας διάφορες δεξιότητες ενώ σε κάποιες περιπτώσεις οδηγεί ακόμη και σε προσφορές εργασίας πλήρους απασχόλησης. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η περιγραφή της εμπειρίας της πρακτικής άσκησης στην εταιρεία Green Deals IKE, που πρόκειται για μια ιδιωτική εταιρεία παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για την προώθηση της βιώσιμης και πράσινης ανάπτυξης. Συνολικά από την εμπειρία της πρακτικής άσκησης η ασκούμενη αποκόμισε σημαντικά οφέλη, όπως η διασύνδεση της γνώσης με την πράξη, η εκμάθηση ενός νέου γνωστικού αντικείμενου, η επαφή με το εργασιακό περιβάλλον των μεταφραστών και η ανάπτυξη μιας συνολικής εικόνας για τον κλάδο. Τα κυριότερα προβλήματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης αφορούσαν την δυσκολία του περιεχομένου των κειμένων προς μετάφραση καθώς πραγματεύονταν θεματικές που σε κάποιες περιπτώσεις δεν είχαν ξαναμεταφραστεί ποτέ στα ελληνικά και στον αυξημένο φόρτο εργασίας προκειμένου να ολοκληρωθούν τα προγραμματισμένα έργα. Παρ' όλα αυτά, αποτέλεσε μια αρκετά σημαντική εμπειρία από την οποία η ασκούμενη αποκόμισε κατά βάση οφέλη, ενώ μελλοντικά θα πρέπει ο συγκεκριμένος θεσμός να οργανωθεί καλύτερα και να υπάρχει διαρκής συνεννόηση των επιχειρήσεων με το Πανεπιστήμιο.

Λέξεις κλειδιά: πρακτική άσκηση, μεταφραστής, μετάφραση κειμένων, μεταπτυχιακός φοιτητής, εμπειρία πρακτικής άσκησης, προκλήσεις.

Abstract

An internship is a short-term work experience offered by companies and other organisations, usually to students, so that the latter can gain some initial work experience in a specific field or sector. It combines learning alongside experience and ideally interns work in an area relevant to their studies and interests learning about the field, making industry connections, and developing various skills, while in some cases it can even lead to full-time job offers. The purpose of this study is to describe the internship experience at Green Deals Private Capital Company, which is a private consultancy firm promoting sustainable and green development. Overall, the internship experience provided the intern with significant benefits, such as linking knowledge to practice, learning a new subject, getting in touch with the working environment of translators and developing an overall picture of the industry. The main problems encountered during the internship were the difficulty of the content of the texts to be translated, as they dealt with subjects that in some cases had never been translated into Greek before and the increased workload in order to complete the planned projects. Nevertheless, it was a quite important experience from which the trainee benefited in general, while in the future this institution should be better organised and there should be constant communication between the companies and the University.

Keywords: internship, translator, text translation, postgraduate student, internship experience, challenges.

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη.....	3
Abstract	4
Εισαγωγή.....	6
Κεφάλαιο 1. Περιγραφή φορέα και εργασίας	8
1.1. Πληροφορίες για την επιχείρηση	8
1.2. Συμμετοχή του ασκούμενου στην παραγωγική διαδικασία	9
1.3. Ο ρόλος της ασκούμενης.....	12
1.4. Εξοπλισμός.....	13
1.5. Η επίβλεψη από τον φορέα.....	14
1.6. Κλίμα συνεργασίας και συναδελφικές σχέσεις	14
1.7. Συνολική εμπειρία από τη συμμετοχή στην παραγωγική διαδικασία	15
1.8. Προκλήσεις.....	15
Κεφάλαιο 2. Κριτική αποτίμηση της πρακτικής άσκησης	17
2.1. Προτάσεις Για Τον Φορέα.....	17
2.2. Προτάσεις Για Τον Θεσμό Της Άσκησης	19
2.3. Σκέψεις Για Το Μέλλον	20
Επίλογος	22
Βιβλιογραφικές Αναφορές	23
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	24

Εισαγωγή

Σήμερα, στους περισσότερους εκπαιδευτικούς φορείς τονίζεται η σημασία της πρακτικής άσκησης και στο πλαίσιο αυτό καταβάλλονται προσπάθειες για την ανάπτυξη προγραμμάτων πρακτικής άσκησης για το σύνολο των φοιτητών/τριών. Η Davies (1990) δηλώνει ότι η πρακτική άσκηση είναι ένα είδος βιωματικής μάθησης όπου οι φοιτητές/τριες έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν θεωρίες που διδάσκονται από τα σχολεία στην πραγματική κατάσταση και παρέχει την ευκαιρία στους φοιτητές/τριες να ενσωματώσουν και να εδραιώσουν τη σκέψη και τη δράση. Ο Fox (2001) θεώρησε την πρακτική άσκηση ως μια ευκαιρία για να μειωθεί το χάσμα μεταξύ της θεωρίας του πανεπιστημίου και της εργασιακής πραγματικότητας. Οι Pauze et al. (1989) όρισαν ότι η πρακτική άσκηση είναι ισοδύναμη με επιτόπια εργασία, την εμπειρία επί του πεδίου, τη συνεργασία ή την πειραματική μάθηση με μικρές παραλλαγές. Οι McMahon και Quinn (1995) ονόμασαν την πρακτική άσκηση ως «εποπτευόμενη εργασιακή εμπειρία» και οι φοιτητές/τριες υπόκεινται σε εκπαιδευτικές διαδικασίες αντί να εισέρχονται χωρίς καμία πρότερη γνώση στην αγορά εργασίας.

Συνολικά, η πρακτική άσκηση μπορεί να θεωρηθεί ως μία από τις θετικές στρατηγικές για να ανταγωνίζονται τα εκπαιδευτικά ιδρύματα την αγορά εργασίας, παρέχοντας στους φοιτητές/τριές περισσότερες ευκαιρίες για πρόσληψη λόγω της εργασιακής εμπειρίας που αποκτούν και προωθώντας παράλληλα ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών με ένα ελκυστικό πρόγραμμα πρακτικής άσκησης. Τόσο οι φοιτητές/τριες όσο και οι επιχειρήσεις γνωρίζουν τα οφέλη των πρακτικών εμπειριών που ενσωματώνονται στα προγράμματα σπουδών στα περισσότερα εκπαιδευτικά πεδία. Μάλιστα, στη σύγχρονη εποχή οι νέοι απαιτούν όλο και περισσότερο καλά οργανωμένα προγράμματα πρακτικής άσκησης ώστε να μπορούν να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες, ενώ ταυτόχρονα, η βιομηχανία αναζητά αποτελεσματικούς τρόπους για να εκπαιδεύσει τους/τις φοιτητές/τριες στον οργανισμό τους και να μειώσει την αβεβαιότητα στη διαδικασία πρόσληψης σε μεταγενέστερα στάδια. Έτσι, η πρακτική άσκηση εξυπηρετεί τις ανάγκες των τριών μερών: φοιτητών/τριών, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των σπουδών του εκάστοτε εκπαιδευτικού ιδρύματος (Renganathan, Karim, & Li, 2017).

Η εμπειρία της πρακτικής άσκησης χαρακτηρίζεται γενικά για τα εκπαιδευτικά και τα σχετικά με τη σταδιοδρομία οφέλη της (Gault, Leach, & Duey, 2010). Ωστόσο, ορισμένοι μελετητές αμφισβητούν την αξία και τα αναμενόμενα οφέλη της πρακτικής άσκησης ιδίως σε προπτυχιακό επίπεδο (Sweitzer & King, 2009), ενώ περαιτέρω έρευνα επί του θέματος έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η εμπειρία της πρακτικής άσκησης μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την πρόθεση των φοιτητών/τριών να εισέλθουν στο επάγγελμα (Odio, Sagas, & Kerwin, 2013).

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η περιγραφή της προσωπικής εμπειρίας της γράφουσας, κατά τη διενέργεια πρακτικής άσκησης στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Επιστήμη της Μετάφρασης» του τμήματος Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Παρουσιάζεται συγκεκριμένα ο φορέας στον οποίο πραγματοποιήθηκε η πρακτική άσκηση, ο τρόπος συμμετοχής της ασκούμενης στην παραγωγική διαδικασία, οι προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν καθώς και μια συνολική κριτική αποτίμηση της πρακτικής άσκησης.

Κεφάλαιο 1. Περιγραφή φορέα και εργασίας

1.1. Πληροφορίες για την επιχείρηση

Η εταιρεία Green Deals IKE στην οποία πραγματοποιήθηκε η πρακτική άσκηση, ειδικεύεται σε θέματα παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για την προώθηση της βιώσιμης και πράσινης ανάπτυξης αλλά και προστασίας του περιβάλλοντος μέσα από πρακτικές/κριτήρια ESG (Environmental, Social and Governance), δηλαδή Περιβαλλοντικής Κοινωνικής και Εταιρικής Διακυβέρνησης. Υπήρξε προσωπική μεν διαδικτυακή δε λόγω των συνθηκών πανδημίας επαφή με τη διευθύντρια και συνιδιοκτήτρια της εταιρείας κυρία Χριστίνα Δεληγιάννη, co-founder της ESG Greece, Public Policy Officer για το EPLO Institute for Sustainable Development και Business Development Director της Ocean Expert. Επιμέρους λεπτομέρειες σχετικά με το μέγεθος της εταιρείας και τους υπόλοιπους εργαζόμενους δεν μου δόθηκαν, δεδομένου ότι ολόκληρη η πρακτική άσκηση πραγματοποιήθηκε σε καθεστώς τηλεργασίας.

Από την πρώτη επαφή με τη διευθύντρια της εταιρείας υπήρξε μια φιλική και προσιτή διάθεση ενώ παράλληλα ακολούθησε αναλυτική επεξήγηση σχετικά με τον σκοπό λειτουργίας της εταιρείας, το αντικείμενο, τα ζητούμενα για τη συγκεκριμένη θέση εργασίας και λοιπές λεπτομέρειες που αφορούσαν στο περιεχόμενο της. Εξ αρχής ξεκαθαρίστηκε ότι τα κύρια καθήκοντά μου θα περιλάμβαναν κυρίως τη μετάφραση κειμένων διαφορετικών ειδών, τα οποία θα στηρίζονταν σε εκτενή έρευνα καθώς τα πιο πολλά από αυτά ήταν πολύ συγκεκριμένης θεματολογίας, με αρκετά εξειδικευμένη ορολογία και με αρκετά πειστικές προθεσμίες παράδοσης, καθώς και τη μετεπιμέλεια μηχανικά μεταφρασμένων κειμένων με το μεταφραστικό εργαλείο Memsorce¹, που ήταν το πρόγραμμα που η κυρία Δεληγιάννη χρησιμοποιεί κατ'εξοχήν στη δουλειά της και το οποίο είχα διδαχθεί και χρησιμοποιήσει κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος. Ωστόσο, η διευθύντρια πρότεινε να πραγματοποιήσουμε ένα πιλοτικό μάθημα προκειμένου να δείξει τον τρόπο που χρησιμοποιούσαν στην εταιρεία το εν λόγω πρόγραμμα κάτι το οποίο τελικά δεν έγινε, για λόγους χρονικής πίεσης.

¹<https://www.memsorce.com/>

Παράλληλα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι συμφωνήθηκε να δημιουργήσουμε στο Dgrobbox κάποιους φακέλους με αρχεία και υποστηρικτικό υλικό (λεξικά, γλωσσάρια, άρθρα) της θεματολογίας των κειμένων που δουλεύουμε ώστε να δημιουργήσουμε μια βάση δεδομένων στην οποία μπορούμε να ανατρέχουμε για την καλύτερη επεξεργασία των κειμένων. Εγώ εμπλούτισα τη βάση αυτή τόσο με δικά μου προσωπικά αρχεία (π.χ. λεξικά, γλωσσάρια) αλλά και με επιπρόσθετο υλικό συναφές με το αντικείμενο.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η εταιρεία δεν διαθέτει ιστοσελίδα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή κάποιον άλλον τρόπο δημόσιας προβολής και συνεπώς δεν υπάρχουν πολλά στοιχεία για το μέγεθος, το οργανόγραμμα, το όραμα και την αποστολή της. Άρα οι παραπάνω πληροφορίες σε συνδυασμό με το ότι συμμετέχει και στη διοργάνωση του Delphi Economic Forum είναι τα μόνα στοιχεία για τη συγκεκριμένη επιχείρηση που μου έγιναν γνωστά στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης. Οπότε, πέρα από όποιες ιδιαίτερες συνεργασίες μπορεί να είχε η εταιρεία, όλα ξεκινούσαν από την κυρία Δεληγιάννη η οποία αναλαμβάνει κάποια έργα είτε από πελάτες στην Ελλάδα είτε από το εξωτερικό με συγκεκριμένη θεματολογία που σχετίζεται με το περιβάλλον, τη βιωσιμότητα και την πράσινη ενέργεια. Ο κύριος όγκος της μετάφρασης γίνεται από την ίδια και με τη συμβολή των συνεργατών της διενεργείται έλεγχος και επιμέλεια μέχρι το κείμενο να φτάσει στη τελική του μορφή.

1.2. Συμμετοχή του ασκούμενου στην παραγωγική διαδικασία

Η συμμετοχή μου στην παραγωγική διαδικασία ξεκίνησε με την ανάγνωση ενός κειμένου² που μου δόθηκε και πάνω στο οποίο θα έπρεπε να εργαστώ κυρίως για να εξοικειωθώ με την ορολογία. Συγκεκριμένα, η διευθύντρια μου ζήτησε να ερευνήσω τα βασικά θέματα που πραγματεύεται το κείμενο και στη συνέχεια να συναντηθούμε διαδικτυακά για να τα συζητήσουμε. Σε επίπεδο μετάφρασης εργάστηκα αποκλειστικά με τον συνδυασμό γλωσσών αγγλικά-ελληνικά και ελληνικά-αγγλικά δεδομένου ότι για τη συγκεκριμένη θεματολογία η εταιρεία δουλεύει μόνο με κείμενα σε αυτές τις γλώσσες.

²Το κείμενο αυτό είναι αναρτημένο στο σύνδεσμο https://www.ceps.eu/wp-content/uploads/2020/05/PI2020_13_Coal-regions-redevelopment_GR.pdf

Το πρώτο έργο που μου ανατέθηκε στη συνέχεια προς μετάφραση ήταν ιδιαίτερος απαιτητικό³ καθώς αποτελούταν από τρία διαφορετικά κείμενα και περιείχε όρους με τους οποίους δεν ήμουν ιδιαίτερα εξοικειωμένη. Συνεπώς, σε αρχικό επίπεδο τα πρώτα συναισθήματα ήταν απογοητευτικά δεδομένου ότι η σχετική ορολογία θα έπρεπε να βρεθεί όχι μόνο με βοήθεια από το Memsources αλλά και να επαληθευτεί εντοπίζοντας πηγές και παράλληλα κείμενα από το διαδίκτυο. Σίγουρα η μετάφραση τέτοιων κειμένων ήταν εξαιρετικά πολύπλοκη υπόθεση για την οποία απαιτείται μια πρότερη κατάρτιση και ενημέρωση σχετικά με καίριους όρους. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όταν μου δόθηκαν αυτά τα πρώτα αγγλικά κείμενα δεν μου ζητήθηκε να μεταφράσω κάτι αμέσως, αλλά να κάνω έρευνα σχετικά με τα θέματα και να βρω πληροφορίες και παράλληλα κείμενα στα ελληνικά. Το συγκεκριμένο στάδιο ήταν αρκετά απαιτητικό δεδομένου ότι η ελληνική βιβλιογραφία είναι αρκετά περιορισμένη για ESG ζητήματα και ως εκ τούτου δυσκολεύτηκα αρκετά να μπορέσω να κατανοήσω, χωρίς κάποια καθοδήγηση, τους σχετικούς όρους.

Ένα από τα κείμενα πραγματευόταν το θέμα ESG Finance and Investment δηλαδή τα χρηματοοικονομικά και τις επενδύσεις στο πλαίσιο της εκτίμησης τους με κριτήρια περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εταιρικής διακυβέρνησης. Μέχρι εκείνη τη χρονική περίοδο ο συγκεκριμένος όρος δεν είχε αποδοθεί ποτέ πριν στα ελληνικά αλλά μετά από έρευνα που πραγματοποίησα δημιούργησα μια ολοκληρωμένη παρουσίαση με τα ευρήματά μου, ώστε να δείξω στην κυρία Δεληγιάννη τις πληροφορίες που συνέλεξα και που θα με βοηθούσαν στη μετάφραση του κειμένου. Στην επόμενη διαδικτυακή συνάντησή μας συζητήσαμε εκτενώς για τον όρο ESG, παρουσίασα τα στοιχεία που είχα συλλέξει και έλαβα θετικά σχόλια σχετικά με το υλικό που είχα εντοπίσει στο διαδίκτυο, ενώ παράλληλα συμφώνησε ότι οι πηγές που χρησιμοποίησα για τη διενέργεια της έρευνας, θα ήταν οι προτεινόμενες και από εκείνη⁴. Ύστερα, μου ανέθεσε το κείμενο για μετάφραση και όταν ξανασυναντηθήκαμε για να δούμε το παραγόμενο μετάφρασμα μου έδωσε ιδιαίτερος θετική ανατροφοδότηση και αρκετά επεξηγηματικές παρατηρήσεις. Με συνεχάρη για τη δουλειά μου, μου είπε ότι ήταν αρκετά καλή και μου έδωσε συμβουλές για το πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί.

³Βλ. Παράρτημα Α, πρώτο κείμενο προς μετάφραση Editorial

⁴Βλ. Παράρτημα Β, ESG Criteria

Στη συνέχεια, μου δόθηκε ένα κείμενο⁵ το οποίο ήταν στα ελληνικά και θα έπρεπε να μεταφραστεί στα αγγλικά. Ουσιαστικά μου ζητήθηκε να εργαστώ πάνω σε αυτό και στη συνέχεια να κάνουμε μια σύγκριση με δική της μετάφραση επί του κειμένου. Κατά τη συνάντηση έθεσα συγκεκριμένες ερωτήσεις για όρους που με προβλημάτισαν και αντιμετώπισα δυσκολίες. Συνολικά συζητήσαμε για τις διαφορές ανάμεσα στα δύο μεταφράσματα, ενώ μου επεσήμανε ότι ήταν πολύ ευχαριστημένη από την απόδοσή μου και ότι το επίπεδο της μετάφρασής μου ήταν πολύ καλό χωρίς να παραλείγει να διορθώσει κάποια προβληματικά σημεία στα οποία υστερούσε το δικό μου μετάφρασμα κυρίως λόγω ορολογίας (π. χ. family-run, listed companies).

Ιδιαίτερου ενδιαφέροντος βρήκα την εργασία που μου ανατέθηκε και θα μπορούσε εν μέρει να χαρακτηριστεί ως transcreation. Μου δόθηκε ένα πολύ σύντομο κείμενο⁶ το οποίο αφού είχε προηγουμένως ανατεθεί σε κάποιον άλλον, η κυρία Δεληγιάννη δεν είχε μείνει ευχαριστημένη και έτσι το ανέθεσε σε μένα να το επεξεργαστώ χρησιμοποιώντας τη λειτουργία track changes. Το συγκεκριμένο κείμενο το χειρίστηκα χρησιμοποιώντας τη θεωρία πάνω στη θεματική της μεταδημιουργίας (transcreation) που είχαμε καλύψει κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Προσπάθησα να εφαρμόσω όσα είχαμε πει ώστε να διαμορφώσω το κείμενο και να το κάνω κατάλληλο για το κοινό-στόχος. Θεώρησε τη δική μου προσπάθεια αρκετά καλή και αυτό που την ενδιέφερε περισσότερο ήταν να ακούσει τη δική μου άποψη ως προς το ποια ήταν τα λάθη και οι αδυναμίες που υπήρχαν στην προηγούμενη απόδοση.

Ανάλογη διαδικασία και βήματα ακολουθήθηκαν για όλες τις υπόλοιπες εργασίες που ανέλαβα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Δύο από τα κείμενα⁷ στα οποία δούλεψα επίσης ήταν αποσπάσματα ενός εγχειριδίου της International Union for Conservation of Nature (IUCN, Διεθνής Ένωση Προστασίας για τη Φύση) το οποίο δεν είχε κυκλοφορήσει μέχρι εκείνη τη στιγμή στην Ελλάδα και το οποίο η κυρία Δεληγιάννη ήθελε να το εκδώσει για πρώτη φορά μέσω του δικού της γραφείου. Για ένα τέτοιο έργο οι απαιτήσεις ήταν ιδιαίτερα αυξημένες γεγονός που ενέτεινε το άγχος και την πίεση ακριβώς επειδή και το παραγόμενο αποτέλεσμα έπρεπε να είναι αρκετά υψηλού επιπέδου. Μέσα από τη συνεργασία και την εντατική εργασία πραγματοποιήθηκε η μετάφραση και σε αυτά τα κείμενα.

⁵Βλ. Παράρτημα Α, δεύτερο κείμενο προς μετάφραση

⁶Βλ. Παράρτημα Α, τρίτο κείμενο προς μετάφραση

⁷Βλ. Παράρτημα Α, τέταρτο και πέμπτο κείμενο προς μετάφραση

Παράλληλα, μέσα από τα κείμενα αντλούσαμε ορολογία πάνω στη συγκεκριμένη θεματολογία για την οποία, μην έχοντας μεταφραστεί ποτέ πριν στα ελληνικά, η κυρία Δεληγιάννη ήθελε να δημιουργήσει γλωσσάριο με τους όρους που είχαμε συλλέξει. Σκοπός της ήταν να εξασφαλίσει την αναγκαία χρηματοδότηση από εξωτερικές πηγές για να μπορέσει να το εκδώσει και με τη δική μου συμμετοχή, από τη στιγμή που για το μεγαλύτερο μέρος της διαδικασίας εύρεσης και καταγραφής των όρων είχα εργαστεί κι εγώ επισταμένα παράλληλα με την κα. Δεληγιάννη. Με το πέρασ βέβαια της πρακτικής δεν έλαβα κάποια ενημέρωση ούτε για το αν εκδόθηκε τελικά το εγχειρίδιο ούτε για το γλωσσάριο.

Επίσης, ορισμένες φορές η συμμετοχή μου στην παραγωγική διαδικασία του φορέα επεκτεινόταν και σε άλλες εργασίες, αν και αυτές οι φορές ήταν πολύ περιορισμένες. Για παράδειγμα, μου ζητήθηκε να κάνω ηλεκτρονική ταξινόμηση αρχείων που υπήρχαν σε βάση δεδομένων στο διαδίκτυο ανά κατηγορία (δηλαδή γλωσσάρια, άρθρα, βιβλία, κλπ.) και στη συνέχεια να εμπλουτίσω τους φακέλους αυτούς με επιπρόσθετο υλικό το οποίο και έκανα τόσο με δικά μου προσωπικά αρχεία (π.χ. λεξικά, γλωσσάρια) αλλά και με επιπρόσθετο υλικό συναφές με το αντικείμενο που συνέλεξα μετά από διαδικτυακή έρευνα και τα οποία η κυρία Δεληγιάννη με μεγάλο ενθουσιασμό αποδέχτηκε και είπε ότι ήταν σημαντικές προσθήκες στις διαδικτυακές της συλλογές. Ένα ακόμα παράδειγμα συμμετοχής μου στην παραγωγική διαδικασία εκτός της μεταφραστικής εργασίας, ήταν η παρακολούθηση ομιλιών ή συνεδρίων όπως το Delphi Economic Forum και τα οποία παρουσίαζαν θέματα συναφή με αυτά που μας αφορούσαν.

1.3. Ο ρόλος της ασκούμενης

Ο κύριος ρόλος μου ήταν να μεταφράζω κείμενα κυρίως από τα αγγλικά στα ελληνικά αλλά και αντίστροφα και να κάνω μετεπιμέλεια σε μηχανικά μεταφρασμένα κείμενα χρησιμοποιώντας το εργαλείο Memsources. Πολύ σημαντικό κομμάτι κατά τη διάρκεια της πρακτικής μου άσκησης αποτέλεσε επίσης η έρευνα για δυο λόγους. Πρώτον, επειδή η θεματολογία ήταν καινούργια για μένα και δεύτερον επειδή ήταν πολύ συγκεκριμένη και με όρους άκρως εξειδικευμένους, η απόδοση έπρεπε να είναι πολύ καλά τεκμηριωμένη γεγονός που προϋπόθετε την εκτενή και εις βάθος έρευνα από τη μεριά μου προκειμένου να αποδοθούν σωστά. Παράλληλα, ο επίσημος

χαρακτήρας των κειμένων σε συνδυασμό με την αυξημένη φήμη των φορέων στους οποίους απευθύνονταν ενέτεινε παραπάνω το σχετικό άγχος αλλά και την εργασιακή πίεση.

Σχετικά με τον ρόλο μου στον φορέα είναι αναγκαίο να αναφερθεί ότι από την πρώτη στιγμή που ξεκίνησε η πρακτική άσκηση εργάστηκα με ευσυνειδησία και υπευθυνότητα ώστε να μπορέσω να ανταποκριθώ στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης θέσης εργασίας. Λόγω των υπόλοιπων αυξημένων απαιτήσεων αλλά και των προσωπικών μου δεξιοτήτων οργάνωνα πολύ καλά τον χρόνο μου αν και πολλές φορές χρειάστηκε να υπερβώ το πρόγραμμά μου καθώς οι προθεσμίες παράδοσης ήταν προκαθορισμένες και δεν ήθελα σε καμία περίπτωση να μην τις τηρήσω. Οπότε αρκετές φορές εργάστηκα πέραν του προκαθορισμένου ωραρίου για να μπορέσω να ανταποκριθώ στον φόρτο εργασίας. Για παράδειγμα, χρειάστηκε κάποια στιγμή ένα κείμενο 10.000 λέξεων να πρέπει να παραδοθεί εντός εννέα ημερών. Λαμβάνοντας υπ' όψιν την άκρως εξειδικευμένη θεματολογία του/ορολογία του και το γεγονός ότι παράλληλα θα έπρεπε να γίνεται και η καταγραφή των όρων για το γλωσσάριο, χρειάστηκε να δουλεύω παραπάνω από οκτώ ώρες ανά ημέρα προκειμένου να παραδώσω ένα άρτιο αποτέλεσμα

Παράλληλα, ακολουθούσα πιστά τις οδηγίες της υπεύθυνης και φρόντιζα να μην παρεκκλίνω από το χρονικό πλαίσιο που είχε ορίσει αλλά υπήρχαν φορές που τόσο ο όγκος εργασίας όσο και η φύση των ίδιων των μεταφρασμάτων λειτουργούσαν αποθαρρυντικά για την αποδοτικότητα στην εργασία μου. Ωστόσο, το προσωπικό κίνητρο της επίτευξης των τιθέμενων στόχων σε συνδυασμό με την καλή συνεργασία με την επιχείρηση οδήγησε στην επιτυχή ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Αναμφίβολα στα παραπάνω συνέβαλε και η εμπιστοσύνη που μου έδειξε από την πρώτη στιγμή η κυρία Δεληγιάννη η οποία δεν δίστασε να βασιστεί επάνω μου γνωρίζοντας την έλλειψη πείρας μου στον χώρο της μετάφρασης. Μου παρείχε την απαραίτητη καθοδήγηση και στήριξη χωρίς να περιορίζει τα περιθώρια προσωπικής ελευθερίας και υπήρχε πάντα χώρος για συζήτηση και ανταλλαγή ιδεών.

1.4. Εξοπλισμός

Ο εξοπλισμός που αξιοποιήθηκε για την εκτέλεση της εργασίας ήταν ο ηλεκτρονικός υπολογιστής και τα περιφερειακά καθώς επίσης και το διαδίκτυο. Επειδή η πρακτική

άσκηση πραγματοποιήθηκε σε καθεστώς τηλεργασίας λόγω της πανδημίας οπότε και δεν χρησιμοποιήθηκε με εκτενή τρόπο εξοπλισμός της εταιρείας. Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της πρακτικής ήταν κατ' εξοχήν το Memsourcε τη λειτουργία του οποίου την είχαμε διδαχτεί κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος. Η χρήση του πραγματοποιήθηκε από δική μου εγγραφή οπότε δεν χρησιμοποίησα λογαριασμό της εταιρείας. Η κα Δεληγιάννη είχε αναφέρει ότι θα κάνουμε και κάποια μαθήματα (tutorials) σχετικά με το Memsourcε για περαιτέρω εμβάθυνση στο εργαλείο, αλλά λόγω μεγάλου φόρτου εργασίας αυτό δεν έγινε ποτέ. Το διαδίκτυο υπήρξε επίσης ένας πολύτιμος βοηθός το οποίο, πέρα από το ότι συνέβαλε καταλυτικά στον εντοπισμό παράλληλων κειμένων και πηγών που βοήθησαν στην κατανόηση της συγκεκριμένης θεματολογίας, έκανε δυνατή και τη χρήση του Eur-Lex, του επίσημου ιστότοπου δικαίου της Ευρωπαϊκής ένωσης, και με το οποίο είχαμε εξοικειωθεί ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των μαθημάτων μας. Εκτεταμένο υλικό χρησιμοποιήθηκε επίσης και από τα αρχεία που είχαμε στο Dropbox και τα οποία συνεχίσαμε και εμπλουτίζαμε με νέες προσθήκες.

1.5. Η επίβλεψη από τον φορέα

Η επίβλεψη από τον φορέα διενεργούταν αποκλειστικά από την κυρία Δεληγιάννη η οποία ήταν διευθύντρια και συνιδιοκτήτρια της εταιρίας. Η επίβλεψη γινόταν κατά βάση μέσα από τον έλεγχο των μεταφρασμένων κειμένων και τον βαθμό ολοκλήρωσης των τιθέμενων εργασιών. Από την αρχή, ολόκληρη η διαδικασία επίβλεψης χαρακτηριζόταν από φιλικότητα και καλή επικοινωνία, υποστήριξη και ενθάρρυνση για την εκτέλεση της εργασίας. Συνολικά, η διευθύντρια ήταν άμεση και παρείχε συμβουλές όχι μόνο στο κομμάτι της μετάφρασης αλλά και πληροφορίες σχετικά με τον χώρο της μετάφρασης ως επάγγελμα, δίνοντάς μου πολύτιμες συμβουλές σχετικά με το τι πρέπει να προσέξω, για τα ωράρια , τις αμοιβές καθώς και τα προβλήματα και τις προκλήσεις της επιχειρηματικότητας στον τομέα αυτό.

1.6. Κλίμα συνεργασίας και συναδελφικές σχέσεις

Λόγω της πανδημίας η πρακτική έλαβε χώρα εξ ολοκλήρου με τη μορφή της τηλεργασίας κάτι το οποίο είχε τόσο θετικά όσο και αρνητικά, αλλά συνολικά δεν οδήγησε στην ανάπτυξη συναδελφικών σχέσεων. Το βασικό αρνητικό της τηλεργασίας κατά την πρακτική άσκηση ήταν το γεγονός ότι δεν κατάφερα να βιώσω από κοντά τους ρυθμούς και να ζήσω την καθημερινή πορεία ενός μεταφραστικού

γραφείου και να γνωρίσω νέους ανθρώπους/συναδέλφους. Από την άλλη πλευρά, η τηλεργασία μού έδωσε την ευκαιρία να δουλέψω χωρίς περισπασμούς από το σπίτι μου, χωρίς να χρειάζεται να μετακινηθώ χάνοντας χρόνο και να αφοσιωθώ στα έργα που μού δίνονταν κάθε φορά. Συνολικά το κλίμα συνεργασίας και η σχέση που ανέπτυξα με την διευθύντρια ήταν άριστες υπό την έννοια ότι υπήρχε απόλυτη καθοδήγηση, βοήθεια και υποστήριξη. Υπήρχαν όμως και ορισμένες φορές που ο φόρτος εργασίας ήταν πολύ μεγαλύτερος από τον κανονικό χρόνο εργασίας γεγονός που αρχικά οφείλεται στην έλλειψη των γνώσεων μου σχετικά με το θέμα αλλά και την καθαυτή έκταση των εργασιών που έπρεπε να επιτελεστούν.

1.7. Συνολική εμπειρία από τη συμμετοχή στην παραγωγική διαδικασία

Η πρώτη μου επαφή με την εταιρεία και το αντικείμενο εργασίας ήταν αρκετά δύσκολη υπό την έννοια ότι η Green Deals IKE ασχολείται με θέματα πράσινης ενέργειας και βιωσιμότητας, ένα αντικείμενο με το οποίο δεν ήμουν καθόλου εξοικειωμένη. Στην αρχή, μου δόθηκε κάποιο υλικό ώστε να μπορέσω να αποκτήσω κάποιες γνώσεις πάνω στο αντικείμενο αν και το συγκεκριμένο κείμενο, πιο πολύ με αποθάρρυνε καθώς ένιωσα ότι ίσως δεν θα μπορούσα να αντεπεξέλθω στις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις της συγκεκριμένης θέσης εργασίας. Τα μεταφραστικά προβλήματα που αντιμετώπισα αφορούσαν την ορολογία και την εξειδίκευση των κειμένων καθώς και τις πειστικές προθεσμίες και τον όγκο του έργου που οδηγούσε σε άγχος και απαιτητικά ωράρια απασχόλησης

1.8. Προκλήσεις

Οι μεταφραστικές προκλήσεις που συνάντησα στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης ήταν κατά βάση σχετικές με το περιεχόμενο των όρων προς μετάφραση. Δηλαδή δεν γνώριζα ούτε τη σημασία τους στα ελληνικά με αποτέλεσμα να πρέπει πρώτα να μάθω να τους ερμηνεύω και μετά να μεταφράσω το κείμενο. Παράλληλα, το γεγονός ότι εργαζόμουν μόνη μου από το σπίτι δεν μου έδινε τη δυνατότητα να απευθύνω με άμεσο τρόπο ερωτήσεις δεδομένου ότι δεν μπορούσα διαρκώς να καλώ την διευθύντρια για να μου επιλύει απορίες. Έτσι, τουλάχιστον στην αρχή της πρακτικής άσκησης, διαρκούσε πάρα πολλή ώρα η διαδικασία εύρεσης της σημασίας των όρων, ενώ παράλληλα διάβαζα διαρκώς κείμενα για να κατανοήσω το ευρύτερο πλαίσιο.

Θα πρέπει να τονιστεί στο σημείο αυτό ότι η τριβή μου από το Πανεπιστήμιο με το συγκεκριμένο μεταφραστικό πρόγραμμα που χρησιμοποιούσαν στην εταιρεία υπήρξε καθοριστικής σημασίας. Ωστόσο, αποτέλεσε σημαντική πρόκληση η εύρεση πηγών στο διαδίκτυο που να παρέχουν κάποια ερμηνεία για τους συγκεκριμένους όρους, μια έλλειψη που είχε εντοπίσει η κυρία Δελιγιάννη και για τον λόγο αυτό ήθελε να εκδώσει το γλωσσάριο.

Από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας διαπιστώνεται η ύπαρξη ανάλογων ωφελειών και σε άλλες περιπτώσεις φοιτητών/τριών που συμμετέχουν σε προγράμματα πρακτικής άσκησης. Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι υπάρχουν πολλά θετικά αποτελέσματα για όλα τα μέρη με τη δημιουργία μιας τριγωνικής εταιρικής σχέσης μεταξύ φοιτητών/τριών, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων. Ωστόσο, οι συγκρούσεις μεταξύ τους είναι αναμενόμενες και δεν μπορούν να παραλειφθούν. Για παράδειγμα, η Davies (1990) επισημαίνει κριτικά ότι τα τρία μέρη βλέπουν τα οφέλη διαφορετικά και έχουν διαφορετικές ανάγκες, προσδοκίες και πεποιθήσεις. Οι διαφορές μπορεί να οδηγήσουν σε ανησυχία για την «ποιότητα» ενός επιτυχημένου προγράμματος πρακτικής άσκησης που θα προσελκύσει τις επιλογές των φοιτητών/τριών για μελλοντική επαγγελματική σταδιοδρομία. Φαίνεται όμως ότι τέτοιες διαφορές εξακολουθούν να υπάρχουν στις μέρες μας με τον Fox (2001) να δηλώνει ότι μια κακή εμπειρία πρακτικής άσκησης μπορεί εξίσου γρήγορα να απομακρύνει τους φοιτητές/τριες από τον συγκεκριμένο εργασιακό κλάδο. Δυστυχώς, τα προγράμματα πρακτικής άσκησης θεωρούνται συχνά ως αδόμητα και κακώς οργανωμένα, έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες γενικά να παραπονούνται για την ποιότητα (Jenkins, 2001).

Για το παρόν πρόγραμμα πρακτικής άσκησης παρατηρήθηκε γενικά ότι δεν υπήρχε κάποια προκαθορισμένη δομή στις εργασίες δηλαδή να εκτείνονται σε ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων που είχαμε διδαχθεί κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος. Ουσιαστικά η εργασία επικεντρώθηκε σε ένα μόνο σκέλος το οποίο ήταν μεν αρκετά ευρύ αλλά θα μπορούσε να περιλαμβάνει περισσότερες δραστηριότητες που να οδηγούν στην πρακτική εφαρμογή των αποκτώμενων γνώσεων. Επί του συνόλου όμως η φύση της εργασίας και η πρακτική άσκηση δεν με οδήγησε στην απόφαση να μην ασχοληθώ με το εν λόγω επάγγελμα.

Κεφάλαιο 2. Κριτική αποτίμηση της πρακτικής άσκησης

Οι σχέσεις μεταξύ εκπαίδευσης και πρακτικής άσκησης έχουν συζητηθεί ευρέως και το ζητούμενο είναι να υπάρχουν προγράμματα τα οποία διασυνδέουν τη γνώση με την πράξη. Ο Shortt (1992) δηλώνει ότι η εκπαίδευση πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του κλάδου, όχι μόνο μέσω της χρήσης ακαδημαϊκού προσωπικού πρώτης τάξης αλλά και με την παροχή αρκετών πρακτικών ζητημάτων. Κι αυτό επιβεβαιώνεται και από την παρούσα πρακτική άσκηση που μου έδωσε τη δυνατότητα να εφαρμόσω στην πράξη όσα διδάχθηκα στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Οι πρακτικές εφαρμογές δεν σημαίνουν απαραίτητα ένα επιχειρηματικό περιβάλλον ή περιβάλλον μέσα σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα (Shortt, 1992) αλλά στην προκειμένη περίπτωση την αξιοποίηση των πρακτικών εργαλείων μετάφρασης στην πράξη. Επί του πρακτέου αξιοποιήθηκε ένα από τα σημαντικότερα μεταφραστικά εργαλεία ενώ παράλληλα αποκτήθηκε μια συνολική γνώση για το πώς μπορεί κανείς να ξεκινήσει να μεταφράζει ένα κείμενο με το περιεχόμενο του οποίου δεν είναι καθόλου εξοικειωμένος από εννοιολογική σκοπιά.

2.1. Προτάσεις Για Τον Φορέα

Η εταιρεία στην οποία εργάστηκα δεν παρείχε αρκετές πληροφορίες σχετικά με τους υπόλοιπους εργαζόμενους, τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας, αξιολογικές μεθόδους εργαζομένων αλλά και πακέτα ανταμοιβών. Γενικά, επρόκειτο για μια συνεργασία με έναν άνθρωπο ο οποίος ήταν και ο συνιδιοκτήτης της συγκεκριμένης εταιρείας. Οπότε μελλοντικά η εταιρεία θα πρέπει, εφόσον θέλει να συνεχίσει να συνεργάζεται με Πανεπιστήμια και τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, να οργανώσει με πιο αποτελεσματικό τρόπο το περιεχόμενο των θέσεων εργασίας και να διαθέτει ένα σύστημα αξιολόγησης της απόδοσης των εργαζομένων. Επίσης, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας συγκεκριμένος οδηγός σχετικά με το τι θα απαιτηθεί στο μέλλον από τον ασκούμενο για να μπορέσει να υπάρξει καλύτερη διαχείριση χρόνου από μέρους του.

Για παράδειγμα, από την προσωπική μου εμπειρία της πρακτικής άσκησης στον συγκεκριμένο φορέα διαπίστωσα ότι όταν δεν γνώριζα ποιο είναι το επόμενο έργο που θα μου ανατεθεί είχα άγχος και δυσπιστία για το πώς και αν θα μπορέσω να αντεπεξέλθω. Επίσης έχανα και πολύτιμο χρόνο να αναζητήσω έννοιες που σε

επόμενα κείμενα που μετέφραζα επεξηγούνταν αναλυτικά. Είναι κατανοητό και αναμενόμενο πως αυτό δεν μπορεί να συμβαίνει πάντα σε μια εργασιακή θέση αλλά στον θεσμό της πρακτικής άσκησης είναι αρκετά πιο εύκολο να συμβεί. Ενδεικτικά για παράδειγμα, θα μπορούσε κατά την εκκίνηση της πρακτικής άσκησης να λαμβάνει ο ασκούμενος ένα έντυπο το οποίο να παρουσιάζει με αναλυτικό τρόπο τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του για τον περιορισμένο χρόνο της άσκησης. Ένα τέτοιο υπόδειγμα παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

	Περιγραφή	Χρονοδιάγραμμα	Τρόπος αξιολόγησης
Κείμενα προς μετάφραση	Πχ έκταση, περιεχόμενα και τα ίδια τα κείμενα	Πχ. εντός 2 ημερών	
Έλεγχος απόδοσης	Πχ αξιολόγηση με βάση την ποιότητα της μετάφρασης	Πχ. κάθε μήνα	
Προκαθορισμένες συναντήσεις	Πχ τόπος, χρόνος, διάρκεια	Πχ 1 ^η εβδομάδα, 3 ^η εβδομάδα κλπ	

Πίνακας 1. Ενδεικτικό παράδειγμα τρόπου παρουσίασης εργασιών.

Από τον παραπάνω πίνακα οι ασκούμενοι/ες μπορούν να έχουν υπόψη τους έναν ολοκληρωμένο τρόπο με τον οποίο θα επιτελούν την εργασία τους ώστε να μπορούν και οι ίδιοι να κάνουν έναν καλύτερο προγραμματισμό. Κάτι τέτοιο είναι μια αρκετά εύκολη λύση για τον φορέα για να μπορέσει μελλοντικά να οργανώσει καλύτερα τα καθήκοντα των ασκούμενων.

Μια ακόμα πρόταση προς τον φορέα είναι να αποκτήσει πρόσβαση σε επιστημονικά περιοδικά και άλλες βάσεις δεδομένων που απαιτούν συνδρομή προκειμένου οι ασκούμενοι/ες να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστο υλικό. Για παράδειγμα στη συγκεκριμένη περίπτωση πρακτικής άσκησης, δεν υπήρχε πρόσβαση σε επιστημονικά περιοδικά με αποτέλεσμα πολλές έγκριτες και αξιόπιστες πηγές να μην μπορούν να διαβαστούν γιατί χρειαζόταν πληρωμή. Το γεγονός αυτό δυσχέραινε αρκετά την εργασιακή διαδικασία ενώ παράλληλα δεν επέτρεπε και τον έλεγχο της αξιοπιστίας των πληροφοριών.

2.2. Προτάσεις Για Τον Θεσμό Της Άσκησης

Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης είναι βέβαιο ότι θα πρέπει να ενταχθεί ως υποχρεωτικός για όλους τους/τις φοιτητές/τριες του μεταπτυχιακού προγράμματος «Επιστήμη της Μετάφρασης» καθώς με τον τρόπο αυτό αποκτούν τη δυνατότητα να συνδέσουν την θεωρία με την πράξη και να αξιολογήσουν τον εαυτό τους σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Επίσης ο θεσμός είναι εξίσου χρήσιμος και για τους/τις νέους φοιτητές/τριες που δεν έχουν εργαστεί ποτέ στο παρελθόν και έτσι θα έχουν την ευκαιρία να βιώσουν τις συνθήκες στην αγορά εργασίας και τελικά να διαπιστώσουν εάν μπορούν να ακολουθήσουν το συγκεκριμένο επάγγελμα.

Παράλληλα, θα πρέπει να υπάρχει ισχυρότερη διασύνδεση της θεωρίας με την πράξη, δηλαδή τα πανεπιστήμια να ενημερώνουν τις επιχειρήσεις σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών και των μαθημάτων και στη συνέχεια να σχεδιάζουν από κοινού ένα πρόγραμμα πρακτικής άσκησης που να πλαισιώνει με όσο το δυνατόν πληρέστερο τρόπο τις θεωρητικές πτυχές του Μεταπτυχιακού. Στην προκειμένη περίπτωση πρακτικής άσκησης αξιοποιήθηκε το εργαλείο που είχαμε διδαχθεί στο Πανεπιστήμιο υπάρχουν όμως και άλλα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην αγορά εργασίας και θα πρέπει σε κάθε περίπτωση πρακτικής άσκησης να διασυνδέονται με το περιεχόμενο της εργασίας.

Μια επιπρόσθετη πρόταση για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης είναι να μπορέσει μελλοντικά να εφαρμόζεται και σε διεθνές επίπεδο, ιδίως σε ευρωπαϊκό. Δηλαδή μέσα από το πανεπιστήμιο να προάγονται δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως το ErasmusIntern που αποτελεί έναν μη κερδοσκοπικό διεθνή φοιτητικό οργανισμό που έχει ως αποστολή να εκπροσωπεί διεθνείς φοιτητές παρέχοντας ευκαιρίες για διεθνή εργασία και αυτο-ανάπτυξη σύμφωνα με την αρχή του Students Helping Students. Το Erasmus Student Network (ESN) έχει περισσότερα από 13.000 μέλη σε τοπικά τμήματα σε όλη την Ευρώπη που εργάζονται σε εθελοντική βάση μαζί με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και προσφέρουν υπηρεσίες σε 180.000 φοιτητές/τριες ετησίως (ErasmusIntern, 2021). Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχουν και ευκαιρίες πρακτικής άσκησης σε διεθνείς επιχειρήσεις μέσα από τηλεργασία.

Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα Πανεπιστήμια σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο θα πρέπει να έχουν μια γενική επίβλεψη της πρακτικής άσκησης και να

διασφαλίζουν ότι οι φοιτητές/τριες επιτελούν την εργασία τους με δίκαιη αμοιβή. Δηλαδή θα πρέπει το Πανεπιστήμιο σε όλη τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης να επιβλέπει τη διαδικασία, να διασφαλίζει ότι οι φοιτητές/τριες εργάζονται κάτω από δίκαιες συνθήκες. Όλα τα παραπάνω ουσιαστικά συμβάλλουν στην ενίσχυση της ποιότητας του θεσμού αλλά και της ευρύτερης αποτελεσματικότητάς του στην κοινωνική λειτουργία.

2.3. Σκέψεις Για Το Μέλλον

Η πρακτική άσκηση ανταποκρίθηκε πλήρως στις προσδοκίες μου αν και στην αρχή ξεκίνησα πολύ διστακτικά και με πολλές αμφιβολίες, καθώς προτιμούσα η πρακτική μου να είχε διεξαχθεί σε κάποιον φορέα που ασχολείται με υποτιτλισμό δεδομένου ότι με ενδιαφέρει περισσότερο σαν αντικείμενο. Επίσης, το γεγονός ότι η συγκεκριμένη εταιρεία ασχολείται με copy editing που άπτεται πολύ συγκεκριμένης θεματολογίας, αποτέλεσε μια αιτία που μου δημιουργούσε αρκετό άγχος στην αρχή γιατί θεωρούσα ότι δεν θα μπορούσα να ανταποκριθώ στις απαιτήσεις.

Ωστόσο, μετά από την εμπειρία αυτή αισθάνομαι πολύ πιο σίγουρη ότι αποκόμισα σημαντικές γνώσεις, τεχνικές και πρακτικές. Παράλληλα, βίωσα στην πράξη τις συνθήκες εργασίας του μεταφραστή και αναγνώρισα τη σημασία της καλής οργάνωσης και της συνεργασίας για την αποτελεσματική επιτέλεση του έργου. Είναι γεγονός ότι οι συνθήκες ήταν αρκετά απαιτητικές, με κανονικό ωράριο εργασίας και ορισμένες φορές άνω των οκτώ ωρών λόγω του μεγάλου φόρτου εργασίας. Η εμπειρία όμως συνολικά ήταν εξαιρετικά σημαντική καθώς ήρθα σε επαφή με ένα γνωστικό αντικείμενο εντελώς καινούργιο για εμένα και κατάφερα να ανταποκριθώ στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης θέσης.

Επίσης, το γεγονός ότι μου δόθηκε η ευκαιρία να μπορέσω να εφαρμόσω ό,τι είχα διδαχθεί σε θεωρητικό επίπεδο και μπόρεσα να κάνω άμεση σύνδεση του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών με την πραγματικότητα αποτέλεσε μια προσωπική διαβεβαίωση ότι επέλεξα το κατάλληλο μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Κι αυτό διότι τις περισσότερες από τις διαδικασίες και τις έννοιες που συνάντησα σε μεταφραστικό επίπεδο τις είχα διδαχθεί από το Πανεπιστήμιο κι ως εκ τούτου η διασύνδεση των γνώσεων αυτών με την πράξη είναι ισχυρότατη. Με τον τρόπο αυτό αξιοποίησα στο έπακρο όλα όσα διδάχτηκα στο πρόγραμμα και τελικά είχα την

ευκαιρία να διαπιστώσω πώς λειτουργούν στην πράξη όλες οι θεωρίες και οι τεχνικές που οι καθηγητές του τμήματος μας δίδαξαν.

Μελλοντικά, παρά το γεγονός ότι ήδη απασχολούμαι ως εκπαιδευτικός, θα μπορούσα να επιλέξω το επάγγελμα του μεταφραστή είτε παράλληλα με τη βασική μου επαγγελματική ιδιότητα είτε ως εξωτερικός συνεργάτης για την μετάφραση κειμένων κατ' αποκοπή. Η πρακτική άσκηση μού έδωσε τη δυνατότητα να κατανοήσω ότι μπορώ να είμαι αποδοτική και αποτελεσματική στη συγκεκριμένη θέση εργασίας. Αυτό είναι κάτι που μέχρι την έναρξη της πρακτικής άσκησης δεν μπορούσα να το γνωρίζω δεδομένου ότι οι καλοί βαθμοί και η καλή απόδοση στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν σημαίνουν απαραίτητα ότι μπορεί κάποιος να είναι αποδοτικός και στην εργασία του. Στο πλαίσιο αυτό, αναγνώρισα ότι το επάγγελμα της μεταφράστριας είναι κάτι που μπορώ να εφαρμόσω στην πράξη αξιοποιώντας τις γνώσεις που αποκόμισα από τις σπουδές μου.

Επίλογος

Η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα θεσμό της εκπαίδευσης μέσα από τον οποίο φοιτητές και φοιτήτριες εργάζονται σε επιχειρήσεις για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, έναντι ενός σχετικά μικρού αντίτιμου. Στην Ελλάδα, ο θεσμός αυτός εφαρμόζεται στα περισσότερα πανεπιστήμια προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου και διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διασύνδεση των γνώσεων με την πρακτική, στο εργασιακό περιβάλλον. Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η ανάλυση της εμπειρίας της πρακτικής άσκησης σε ένα μεταφραστικό γραφείο που ειδικεύεται σε κείμενα που αφορούν στη βιώσιμη ανάπτυξη και τις βιώσιμες επενδύσεις μακριτήρια ESG. Η εμπειρία από την συγκεκριμένη πρακτική άσκηση ήταν γενικά θετική, παρά το γεγονός ότι το εξειδικευμένο περιεχόμενο των κειμένων δημιούργησε σοβαρά εμπόδια στην αρχή της εργασίας. Ωστόσο υπήρχε ουσιαστική υποστήριξη από τη διευθύντρια της εταιρείας και συνολικά το αποτέλεσμα της εργασίας ήταν πολύ ικανοποιητικό. Μέσα από τη συγκεκριμένη εμπειρία, εκτός της διασύνδεσης των γνώσεων με την πράξη, υπήρξε η δυνατότητα αυτοβελτίωσης και αναγνώρισης του πραγματικού εργασιακού περιβάλλοντος των μεταφραστών. Πρόκειται για μια εξαιρετικής σημασίας εμπειρία για όλους τους/τις σπουδαστές/τριες που θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του αναλυτικού προγράμματος σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Davies, L. (1990). Experience-based Learning within the Curriculum. A Synthesis Study. *CNAA, Sheffield*.
- ErasmusIntern, (2021). *About*. Ανάκτηση από <https://erasmusintern.org/content/about>
- Fox, T. (2001). A sense of place. *Caterer and Hotelkeeper*, 189(4160).
- Gault, J., Leach, E., & Duey, M. (2010). Effects of business internships on job marketability: The employers' perspective. *Education and Training*, 52(1).
- Jenkins, A. (2001). Making a career of it? Hospitality students' future perspectives: an Anglo-Dutch study. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 12(1), 13-20.
- McMahon, U., & Quinn, U. (1995). Maximizing the hospitality management student work placement experience: a case study. *Education and Training*, 37(4), 13-17.
- Odio, M., Sagas, M., & Kerwin, S. (2013). The Influence of the Internship on Students' Career Decision Making. *Sport Management Education Journal*, 8(1), 46-57.
- Pauze, E., Johnson, W., & Miller, J. (1989). Internship strategy for hospitality management programmes. *Hospitality Education and Research Journal*, 13(3), 301-307.
- Renganathan, S., Karim, Z., & Li, C. (2017.). Students' perception of industrial internship programme. *Education + Training*, 54(2-3), 180-191.
- Shortt, G. (1992). Education and training for the Indonesian tourism industry. *Hospitality & Tourism Educator*, 5(1), 79.
- Sweitzer, F., & King, M. (2009). *The Successful Internship*. USA: Brooks/Cole.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α

1. Πρώτο κείμενο προς μετάφραση

Πρωτότυπο

Editorial

The Covid-19 pandemic is reshuffling the global economy and everyday life in ways that are yet to be measured and evaluated. The recovery plans in place, especially in the European Union member states with the support from the €672.5 billion Recovery and Resilience Facility (RRF), focus on tackling the social and economic aftermath of the pandemic and assist in transitioning these economies to more sustainable, green and resilient business models. Simultaneously, impact investments are getting traction with family offices moving towards this direction and impact funds are sprouting globally at an increasing rate.

In this context, Environment, Social and Governance (ESG) Finance & Investment has moved from niche to mainstream as fund managers use ESG criteria to pick stocks; the impact of ESG “scores” on stock valuations “has increased sharply and is now the highest in five years”, according to a recent Goldman Sachs report. The selections are based on an evaluation of environmental and social metrics, including everything from greenhouse gas emissions and waste management to child labor policies, and of governance criteria that include representation of gender diversity in company hierarchy.

Despite the debates on the reliability of ESG data disclosures available for measuring companies on their environmental, social and governance prowess and the lack of consistency, the motivation for integrating ESG into the investment process is two-fold: improved long-term returns and risk mitigation as climate change is expected to be the biggest driver of ESG-related performance over the next three to five years. Investors have embraced ESG and it is now the time to discuss how ESG, impact investing, the Just Transition Fund and the Recovery and Resilience Facility blend together to drive countries and the market towards a sustainable, climate- and crisis-proof, socially just and resilient future.

Net-zero commitments creates a huge carbon offsets market

As ambitious net-zero commitments from companies increase, so does interest in carbon offsets being the cheapest way for companies to claim credits for eliminating carbon dioxide; carbon credits bought are generated by projects that are reducing carbon emissions elsewhere and through typically a small fee given to protect forests or fund renewable energy, companies purchase the offset and thus they erase emissions from their ledgers without spending far larger sums.

Some of the biggest companies in the world including Amazon, Shell and Ford, airlines, including United, and large construction firms have committed to going carbon-neutral or even negative over the next few decades.

The frenzy for carbon offsets has created a voluntary trading market that according to estimates could be worth as much as \$50 billion in 2030, up from just \$300 million in 2018, with a forecast to reach \$100 billion by the end of the decade.

However, activists are concerned that the current carbon offset system allows companies to abstain from making significant, and most probably costly or difficult, changes to their daily operations. Instead, these companies can continue business as usual and purchase the carbon offsets they need and thus seem environmentally conscious while achieving their net-zero goals.

Indeed, carbon offsets are an important tool for companies to counteract the truly unavoidable emissions. The problem lies in how carbon offsets are produced and accounted for as there is no standardization in the market nowadays and what might look amazing in a press release might not make a meaningful contribution to fighting climate change.

Most criticize the carbon market as existing offsets can be of poor quality and outdated, and thus there is a difficulty in measuring the benefits they offer. Low-price, poor quality offsets might not be following the best practices for additionality, permanence and leakage and could inadvertently be putting more carbon into the atmosphere. On the other hand, at the moment, high-quality credits are higher priced thanks to the demand for carbon credits and their low supply.

In their bullish projections to achieve carbon neutrality, companies might be funneling money into a system that is measuring all the wrong things. Instead of net-zero quantity, we need a robust framework that focuses on offset quality and from buying the most tons, companies should start looking into buying the best, highest-quality carbon removal in order to achieve high impact and do good.

New climate law creates tension in France

A wide-ranging climate change bill intended by President Emmanuel Macron to reinforce his green credentials one year ahead of national elections was approved last month by France's National Assembly.

However, the new bill has been heavily criticised by environmental groups, as it is seen to be too timid given the impact of climate change globally and accuse the French leader of half-hearted commitment to a cause he has admitted to embracing belatedly.

France's environment minister, Barbara Pompili, on the other hand in defence of the law, stated that it "will affect the daily life of all of our citizens" and is "one of the biggest laws of the (president's) term".

Measures that will enable France to meet its target of reducing its greenhouse gas emissions by 40 percent compared with 1990 levels by a deadline of 2030 include more vegetarian meals at state-funded canteens, a curb on wasteful plastics packaging, bans on domestic flights under two and half hours that can be done by train, restrictions on renting badly insulated properties, or the creation of a new "ecocide" crime to punish polluters, a new offense carrying jail terms of up to 10 years for destroying the environment.

Environmental groups including Greenpeace accuse Macron of watering down ambitious measures and putting corporate interests above tough proposals, calling it a "lost opportunity of Macron's term".

Climate change and protection of the environment are likely to be big themes in next year's presidential election, mirroring a Europe-wide trend in favour of environmental groups, as seen in Germany, where the Green party has been overtaking Chancellor Angela Merkel's conservatives recently.

(FRANCE 24, AFP, REUTERS, WJS)

Μετάφραση

Editorial

Η πανδημία Covid-19 αναδιατάσσει την παγκόσμια οικονομία και την καθημερινή ζωή με τρόπους που δεν έχουν ακόμη μετρηθεί και αξιολογηθεί. Τα σχέδια ανάκαμψης που εφαρμόζονται, ιδίως στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την υποστήριξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) ύψους 672,5 δισεκατομμυρίων ευρώ, επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών της πανδημίας και βοηθούν στη μετάβαση των οικονομιών αυτών σε πιο βιώσιμα, πράσινα και ανθεκτικά επιχειρηματικά μοντέλα. Ταυτόχρονα, οι Επενδύσεις Περιβαλλοντικού και Κοινωνικού Αποτυπώματος (impact investments) κερδίζουν έδαφος, με τα οικογενειακά γραφεία να κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση και τα επενδυτικά κεφάλαια περιβαλλοντικού και κοινωνικού αποτυπώματος (impact funds) να αναπτύσσονται παγκοσμίως με αυξανόμενο ρυθμό.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Χρηματοδότηση και οι Επενδύσεις με κριτήρια Περιβαλλοντικά, Κοινωνικά και Εταιρικής Διακυβέρνησης (ESG) βγαίνουν από το εξειδικευμένο στενό τους πλαίσιο και αναδεικνύονται σε κυρίαρχη τάση, καθώς οι διαχειριστές κεφαλαίων χρησιμοποιούν κριτήρια ESG για την επιλογή μετοχών. Ο αντίκτυπος των "βαθμολογιών" ESG στις αποτιμήσεις των μετοχών "έχει αυξηθεί απότομα και είναι πλέον ο υψηλότερος των τελευταίων πέντε ετών", σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της Goldman Sachs. Οι επιλογές βασίζονται σε αξιολόγηση περιβαλλοντικών και κοινωνικών μετρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των πάντων, από τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τη διαχείριση των αποβλήτων έως τις πολιτικές για την παιδική εργασία, καθώς και σε κριτήρια διακυβέρνησης που περιλαμβάνουν την εκπροσώπηση της ποικιλομορφίας των φύλων στην ιεραρχία των εταιρειών.

Παρά τις συζητήσεις σχετικά με την αξιοπιστία των δημοσιοποιήσεων των δεδομένων ESG που διατίθενται για την αξιολόγηση των εταιρειών ως προς τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και διοικητικές τους επιδόσεις και την έλλειψη συνέπειας, το κίνητρο για την ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG στην επενδυτική διαδικασία είναι διπλό: βελτιωμένες μακροπρόθεσμες αποδόσεις και μείωση των κινδύνων, καθώς η κλιματική αλλαγή αναμένεται να αποτελέσει τον μεγαλύτερο παράγοντα που θα επηρεάσει τις επιδόσεις που σχετίζονται με τα κριτήρια ESG τα επόμενα τρία έως πέντε χρόνια. Οι επενδυτές έχουν αποδεχτεί την επενδυτική φιλοσοφία ESG και τώρα είναι η ώρα να συζητήσουμε πώς η ESG, οι Επενδύσεις Περιβαλλοντικού και Κοινωνικού Αποτυπώματος, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μπορούν να συνδυαστούν για να οδηγήσουν τις χώρες και την αγορά προς ένα βιώσιμο, ανεπηρέαστο από το κλίμα και την κρίση, κοινωνικά δίκαιο και ανθεκτικό μέλλον.

Δεσμεύσεις για μηδενικές εκπομπές δημιουργούν τεράστια αγορά αντισταθμίσεων άνθρακα

Καθώς αυξάνονται οι φιλόδοξες δεσμεύσεις των εταιρειών για την επίτευξη μηδενικών εκπομπών άνθρακα, αυξάνεται και το ενδιαφέρον για την αντιστάθμιση άνθρακα¹, καθώς αποτελεί τον φθηνότερο τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες μπορούν να διεκδικήσουν τα εύσημα

για την εξάλειψη του διοξειδίου του άνθρακα. Οι πιστώσεις άνθρακα² που αγοράζονται, παράγονται από έργα που μειώνουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σε κάποιο άλλο μέρος και μέσω συνήθως ενός μικρού τέλους που δίνεται για την προστασία των δασών ή τη χρηματοδότηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι εταιρείες αγοράζουν το αντισταθμιστικό όφελος και έτσι διαγράφουν τις εκπομπές από τα λογιστικά βιβλία τους χωρίς να ξοδεύουν πολύ μεγαλύτερα ποσά.

Ορισμένες από τις μεγαλύτερες εταιρείες στον κόσμο, όπως η Amazon, η Shell και η Ford, διάφορες αεροπορικές εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της United, και μεγάλες κατασκευαστικές εταιρείες έχουν δεσμευτεί να επιτύχουν ουδετερότητα άνθρακα ή ακόμη και αρνητικότητα τις επόμενες δεκαετίες.

Η φρενίτιδα για τις αντισταθμίσεις άνθρακα έχει δημιουργήσει μια εθελοντική αγορά συναλλαγών που σύμφωνα με εκτιμήσεις θα μπορούσε να αξίζει έως και 50 δισεκατομμύρια δολάρια το 2030, από μόλις 300 εκατομμύρια δολάρια το 2018, ενώ προβλέπεται να φτάσει τα 100 δισεκατομμύρια δολάρια μέχρι το τέλος της δεκαετίας.

Ωστόσο, οι ακτιβιστές ανησυχούν ότι το εν λόγω σύστημα αντιστάθμισης εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα δίνει στις εταιρείες τη δυνατότητα να αποφεύγουν να κάνουν σημαντικές και πιθανότατα δαπανηρές ή δύσκολες αλλαγές στις καθημερινές τους δραστηριότητες. Αντ' αυτού, οι εταιρείες αυτές μπορούν να συνεχίσουν τις συνήθειες δραστηριότητές τους και να αγοράζουν τις αντισταθμίσεις άνθρακα που χρειάζονται, εκδηλώνοντας κατ' αυτό το τρόπο και το ενδιαφέρον τους για το περιβάλλον, ενώ παράλληλα επιτυγχάνουν και τους στόχους τους για μηδενικές εκπομπές.

Πράγματι, οι αντισταθμίσεις άνθρακα είναι ένα σημαντικό εργαλείο για τις εταιρείες προκειμένου να εξουδετερώσουν τις πραγματικά αναπόφευκτες εκπομπές. Το πρόβλημα έγκειται στο τρόπο με τον οποίο παράγονται και καταγράφονται οι αντισταθμίσεις άνθρακα, καθώς σήμερα δεν υπάρχει τυποποίηση στην αγορά και αυτό που μπορεί να φαίνεται αξιοθαύμαστο σε ένα δελτίο τύπου μπορεί να μην έχει ουσιαστική συμβολή στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Οι περισσότεροι επικρίνουν τις αγορές άνθρακα, καθώς οι υφιστάμενες αντισταθμίσεις μπορεί να είναι κακής ποιότητας και ξεπερασμένες και έτσι υπάρχει δυσκολία ως προς την αποτίμηση των οφελών που προσφέρουν. Οι αντισταθμίσεις χαμηλής τιμής και κακής ποιότητας μπορεί να μην ακολουθούν τις βέλτιστες πρακτικές για την προσθετικότητα, τη μονιμότητα και τη διαρροή και να διοχετεύουν ακούσια περισσότερο άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Από την άλλη πλευρά, προς το παρόν, οι υψηλής ποιότητας πιστώσεις έχουν υψηλότερη τιμή χάρη στη ζήτηση για πιστώσεις άνθρακα και τη χαμηλή προσφορά τους.

Υπό το πρίσμα των αισιόδοξων προβλέψεων τους για την επίτευξη ουδετερότητας άνθρακα, οι εταιρείες ενδέχεται να διοχετεύουν χρήματα σε ένα σύστημα που υπολογίζει όλους τους λάθος παράγοντες. Αντί για καθαρή μηδενική ποσότητα, χρειαζόμαστε ένα ισχυρό πλαίσιο που να επικεντρώνεται στην ποιότητα των αντισταθμίσεων και από την αγορά περισσότερων τόνων, οι εταιρείες θα πρέπει να αρχίσουν να εξετάζουν την αγορά της καλύτερης, ποιοτικότερης αφαίρεσης άνθρακα, προκειμένου να επιτύχουν υψηλό αντίκτυπο και να κάνουν καλό.

Νέος κλιματικός νόμος δημιουργεί ένταση στη Γαλλία

Ένα ευρύ νομοσχέδιο για την κλιματική αλλαγή, με το οποίο ο πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν είχε ως στόχο να ενισχύσει τα πράσινα διαπιστευτήριά του ένα χρόνο πριν από τις εθνικές εκλογές, εγκρίθηκε τον περασμένο μήνα από την Εθνοσυνέλευση της Γαλλίας.

Ωστόσο, το νέο νομοσχέδιο έχει επικριθεί έντονα από περιβαλλοντικές ομάδες, καθώς θεωρείται υπερβολικά άτολμο, δεδομένων των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε παγκόσμιο επίπεδο και κατηγορεί τον Γάλλο ηγέτη για ημιτελή δέσμευση σε έναν αγώνα τον οποίο παραδέχθηκε ότι αναγνώρισε καθυστερημένα.

Η υπουργός Περιβάλλοντος της Γαλλίας, Μπάρμπαρα Πομπιλί, από την άλλη πλευρά, υπερασπίζόμενη τον νόμο, δήλωσε ότι "θα επηρεάσει την καθημερινή ζωή όλων των πολιτών μας" και ότι είναι "ένας από τους μεγαλύτερους νόμους της θητείας (του προέδρου)".

Τα μέτρα που θα επιτρέψουν στη Γαλλία να επιτύχει τον στόχο της για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 έως το 2030 περιλαμβάνουν περισσότερα χορτοφαγικά γεύματα στα κρατικά χρηματοδοτούμενα κυλικεία, περιορισμό των άσκοπων πλαστικών συσκευασιών, κατάργηση των εγχώριων πτήσεων κάτω των δύομισι ωρών που μπορούν να γίνουν με τρένο, περιορισμούς στην ενοικίαση κατοικιών με κακή μόνωση ή τη δημιουργία ενός νέου εγκλήματος «οικοκτονίας» που θα τιμωρεί τους ρυπαίνοντες, ένα νέο αδίκημα που επισύρει ποινές φυλάκισης έως και 10 ετών για την καταστροφή του περιβάλλοντος.

Περιβαλλοντικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένης της Greenpeace, κατηγορούν τον Μακρόν ότι αμβλύνει τα φιλόδοξα μέτρα και βάζει τα εταιρικά συμφέροντα πάνω από τις απαιτητικές προτάσεις, κάνοντας λόγο για μια "χαμένη ευκαιρία της θητείας του Μακρόν".

Η κλιματική αλλαγή και η προστασία του περιβάλλοντος είναι πιθανό να αποτελέσουν μείζονα θέματα στις προεδρικές εκλογές του επόμενου έτους, αντικατοπτρίζοντας μια πανευρωπαϊκή τάση υπέρ των περιβαλλοντικών ομάδων, όπως παρατηρείται στη Γερμανία, όπου το κόμμα των Πρασίνων ξεπερνάει πρόσφατα τους συντηρητικούς της καγκελαρίου Άνγκελα Μέρκελ.

(FRANCE 24, AFP, REUTERS, WJS)

2. Δεύτερο κείμενο προς μετάφραση

Πρωτότυπο

Πατέλης: Ο ιδιωτικός τομέας υστερεί σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης

«Το ESG είναι προς το συμφέρον των επιχειρήσεων», υπογράμμισε ο Προϊστάμενος του Οικονομικού Γραφείου του Πρωθυπουργού, Αλέξης Πατέλης στη συζήτηση που διοργάνωσε το Φόρουμ των Δελφών για θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης.

Ο σύμβουλος του πρωθυπουργού σημείωσε πως ο ιδιωτικός τομέας στην Ελλάδα έχει μείνει πίσω και πρέπει να κάνει σημαντικά βήματα εκσυγχρονισμού σε θέματα ESG.

Για παράδειγμα, πρόσφατη έρευνα του περιοδικού Fortune βρήκε ότι το 44% των εισηγμένων εταιρειών έχουν οικογενειακό χαρακτήρα, με δύο τουλάχιστον μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου συνδεδεμένα με τον βασικό μέτοχο, ενώ λείπουν ακόμα αρκετά ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη. Με βάση τον ν. 4706/2020 για την εταιρική διακυβέρνηση, η ίδια αυτή έρευνα κατέληξε ότι απαιτείται να οριστούν τουλάχιστον 92 γυναίκες ακόμη στα διοικητικά συμβούλια για να φτάσουμε στο κατώφλι που ο νέος νόμος θέτει.

«Οι μετοχές με υψηλούς δείκτες ESG υπεραποδίδουν και τεράστιοι επενδυτικοί πόροι κατευθύνονται προς αυτές τις εταιρείες» σημείωσε, παραθέτοντας τους λόγους για τους οποίους συμβαίνει αυτό.

Φέρνοντας ως παράδειγμα την κλιματική αλλαγή επισήμανε πως οι επιχειρήσεις που δεν αντιλαμβάνονται ότι η κλιματική αλλαγή θα επηρεάζει όλο και περισσότερο τις εφαρμοζόμενες πολιτικές «θα βρίσκουν τον αέρα κόντρα».

Ο κ. Πατέλης πρόσθεσε, ακόμη, ότι είναι προς το συμφέρον των επιχειρήσεων να μην κάνουν διακρίσεις και να είναι συμπεριληπτικές. Αφενός γιατί έτσι ενισχύουν την αξιοκρατία και αφετέρου διότι βελτιώνουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. «Όταν έχει κανείς ομάδες που συμμετέχουν πολλοί άνθρωποι, είναι καλύτερο να έχεις διαφορετικές απόψεις», τόνισε.

Στο πάνελ συμμετείχαν ακόμη ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Παπαστράτος, Χρήστος Χαρπαντίδης, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας, Σίμος Αναστασόπουλος, ο Γενικός Διευθυντής του IOBE, Νίκος Βέττας και ο Διευθυντής του τμήματος Επιχειρηματικής Ανάπτυξης της UNI-PHARMA, Σπύρος Κίντζιος. Τη συζήτηση συντόνισε ο Διευθυντή Προγράμματος του Κέντρου EPLO Σπύρος Κουβέλης.

Μετάφραση

Patelis: Private sector lags behind in ESG issues

"ESG is in the interest of businesses", stressed the Chief Economic Advisor to Greece's Prime Minister Alexis Patelis, at a discussion organised by the Delphi Economic Forum on Environmental, Social and Governance (ESG) issues.

The Prime Minister's advisor noted that the private sector in Greece is lagging behind and needs to take considerable steps so as to be brought up-to-date on ESG issues.

For example, a recent survey by Fortune magazine revealed that 44% of all listed companies are family-owned, with at least two members of the Board of Directors related to the main shareholder, while still being short of several independent non-executive members. Based on

the law. 4706/2020 on corporate governance, the same survey concluded that at least 92 women are still required to be appointed to the boards of directors so as to reach the threshold set by the new law.

"Stocks with high ESG criteria/ratings are outperforming and major investment resources are being directed towards these companies," he noted, citing the reasons why this is the case.

Citing climate change as an example, he pointed out that companies which are not yet aware that climate change will increasingly affect the policies implemented "will face a lot of difficulties".

Mr. Patelis also added that it is in the interest of businesses not to be discriminatory but inclusive. This way, they can both promote meritocracy and improve the decision-making process. "When you work with teams consisting of many people, it is more beneficial to have a wide range of opinions," he said.

The panel also included Christos Harpantidis, President and CEO of Papastratos, Simos Anastasopoulos, President of the Council of Competitiveness, Nikos Vettas, General Director of the Foundation for Economic and Industrial Research (IOBE) and Spyros Kinzios, Director of the Business Development Department and Corporate Affairs, UNI-PHARMA'. The discussion was moderated by Spyros Kouvelis, Programme Director of the EPLO Centre (Institute for Sustainable Development), Greece.

3. Τρίτο κείμενο προς μετάφραση

Πρωτότυπο

Grab a hat and some sunscreen to join us on European Maritime Day for a beach clean-up and Ocean Literacy Workshop that will discuss how coastal ecosystems impact our lives and we influence these ecosystems in return. We look forward to being a leading force in Greece's sustainability efforts!

Πάρτε ένα καπέλο και λίγο αντηλιακό, και ελάτε μαζί μας στην Ευρωπαϊκή Ημέρα Θάλασσας για ένα καθαρισμό παραλίας, και ένα εργαστήριο ωκεάνιας παιδείας, όπου θα συζητήσουμε πως τα παράκτια οικοσυστήματα επηρεάζουν την ζωή μας, και εμείς επηρεάζουμε αυτά τα οικοσυστήματα σε αντάλλαγμα. Ανυπομονούμε να συντελέσουμε μια ηγετική δύναμη στις προσπάθειες βιωσιμότητας της Ελλάδας!

Μετάφραση-Επεξεργασία

Grab a hat and some sunscreen to join us on European Maritime Day for a beach clean-up and Ocean Literacy Workshop that will discuss how coastal ecosystems impact our lives and we influence these ecosystems in return. We look forward to being a leading force in Greece's sustainability efforts!

Φορέστε το καπέλο σας και το αντηλιακό σας, και ελάτε να γιορτάσουμε την Ευρωπαϊκή Ημέρα για την Θάλασσα, συμμετέχοντας σε καθαρισμό παραλίας, και στο Εργαστήριο Θαλάσσιου Γραμματισμού, όπου θα συζητήσουμε τι αντίκτυπο έχουν τα παράκτια οικοσυστήματα στη ζωή μας, και πώς εμείς με τη σειρά μας επηρεάζουμε αυτά τα οικοσυστήματα. Ανυπομονούμε να γίνουμε ο μεγάλος πρωταγωνιστής στις προσπάθειες της Ελλάδας για βιώσιμη ανάπτυξη!

4. Τέταρτο κείμενο προς μετάφραση

Πρωτότυπο

1.1 The renewable energy transition

Achieving a low-GHG emissions, climate-resilient future, in accordance with the Paris Agreement and the Sustainable Development Goals (SDGs), necessitates rapid, sustained and far-reaching transformations in energy, land-use, urban infrastructure and industrial systems. A crucial component of these transformations is the rapid scaling up of renewable energy generation.

The transition to renewable energy sources of energy is already underway. Renewable power capacity is forecast to expand by 50% between 2019 and 2024, driven by rapidly falling costs and policy reform. Solar PV is expected to account for almost 60% of this growth, followed by wind, hydropower and bioenergy. Under the Stated Policies Scenario of the International Energy Agency (IEA), the continued rise in energy demand will require 8.5 Terawatt (TW) of new power installed capacity by 2040, of which two-thirds is expected to be from renewables, primarily solar and wind. Corporate sourcing of renewable energy is also increasing rapidly, representing approximately 18.5% of renewable energy demand in the commercial and industrial sectors in 2018. This positions companies alongside utilities as major buyers of clean energy globally.

Large-scale expansion of renewable energy is vital for a sustainable future. However, these technologies themselves pose potential risks to biodiversity and ecosystem services. Expansion must be carefully planned and managed so that environmental benefits are maximised, and damage to nature is minimised. This is also important in securing public support and regulatory facilitation for the rapid growth needed in these sectors.

These guidelines provide a practical manual for managing risks to biodiversity and ecosystem services in wind and solar energy projects. Its aim is to help such projects achieve the best environmental outcomes, and facilitate the energy transition to wind and solar power.

1.2 Types of renewable energy

Renewable energy is obtained from natural flows of energy in our surrounding environment. Commercially viable sources include: (i) bioenergy; (ii) geothermal energy; (iii) hydropower; (iv) solar energy; and (v) wind energy. Other technologies, such as wave or tidal power, are also in development but are yet to be scaleable commercially. A summary of each source and their main uses are presented in Table 1-1.

Table 1-1 Description of renewable energy sources and their main commercial uses

Renewable energy source	Summary	Uses
Bioenergy	Derived from biological sources. Traditional biomass sources, such as wood, animal waste and charcoal, are widely used for cooking and heating. More modern forms include liquid biofuels (manufactured from biomass sources, such as crops rich in starch or sugar), biogas (produced through anaerobic digestion of residues) and wood pellet heating systems. Research continues into biofuels derived from algae, which may become commercially viable in future.	Transportation using biodiesel, electricity generation, and direct use for cooking and heating
Geothermal energy	Derived from heat within the sub-surface of the earth. Geothermal resources with potential for commercial exploitation are localised, typically in tectonically active regions.	Electricity generation, and direct use for cooking, heating and cooling purposes
Hydropower	Harnessed from flowing water used to drive turbines. There are three broad types of commercial hydropower project: i) run-of-river hydropower; ii) storage hydropower; and iii) pumped-storage hydropower. Offshore hydropower (i.e. using tidal races) is less established and still largely experimental. Larger-scale projects tend to be those including a large reservoir and a dam. Smaller scale projects may not have a storage component (reservoir).	Electricity generation
Solarenergy	Drawing on the sun's energy, solar irradiance is captured by photovoltaic (PV) panels or by concentrating solar power (CSP). Solar PV installations convert sunlight directly into electricity. They can be installed on land or as floating platforms. CSP uses mirrors to concentrate solar rays onto a receiver tower and standby focal points to heat fluid, creating steam to generate electricity.	PV: Electricity generation CSP: Mainly for direct lighting needs
Wind energy	Harnessed from moving air, transformed into electricity using wind turbines located onshore (land) or offshore (sea). Offshore turbines typically have fixed foundations but can also be mounted on a floating structure, which is then anchored to the bottom.	Electricity generation

General global trends show a significant rise in wind and solar power worldwide, with the largest increase in renewable energy generation by 2030 expected from wind and solar sources. There have been dramatic improvements in efficiency and affordability of wind and solar technologies in recent decades. For example, onshore wind turbines improved from an average efficiency factor of about 22% in 1998 to nearly 35% in 2019. However, bioenergy, hydropower and geothermal power generation show different global trends. Bioenergy is expected to maintain a steady increase, mainly to support the heating sector. Hydropower accounted for the largest share of total renewable energy generation in 2020, but is forecast to decline globally. Although geothermal growth is predicted to increase, exploitable geothermal power is limited to a small number of countries and is forecast never to reach the global capacity additions expected of solar and wind.

1.3 Biodiversity, ecosystem services and renewable energy

Use of any energy source can potentially impact biodiversity. Impacts for different energy sources can be compared using life-cycle assessments (LCAs) that take into account all stages of extraction, production and use, and the full set of potential impacts. This includes impact sources that may not be easily visible, such as from extraction of raw materials, pollution and climate change. Such assessments show that deriving energy from solar and wind developments is far less environmentally damaging overall than using fossil fuels, including coal and natural gas.

Wind and solar developments can nevertheless also pose risks to biodiversity (Box 4 and Section 2.2). Land or sea occupancy is one of the most visible impacts for any energy development. For renewables, the land or sea area required per unit energy varies according to conditions and technology, but is typically greater than for natural gas, coal or nuclear energy. Estimates for the USA show broadly comparable land takes for wind, hydropower and solar PV (with wind the highest on average), all also broadly comparable to oil extraction. Geothermal and CSP require smaller land takes per unit energy, broadly on a par with natural gas and coal, while biofuels require far more (around an order of magnitude greater) than other renewables.

The relatively large land take for wind and solar high- lights the importance of good mitigation practice to help facilitate the transition into renewable energy. Fortunately, the abundance of solar and wind energy means that, unlike other energy sources, there is often flexibility in project siting, allowing the use of already converted or disturbed land or offshore locations away from areas of high sensitivity, including, for example closed landfill sites. Careful siting and planning of wind and solar projects can thus help to avoid many significant impacts and provide broad support for their development. By contrast, large-scale hydropower – while also a low-carbon energy source with comparable land take – is often highly constrained by location, with pervasive impacts upstream and downstream that are difficult to mitigate.

For wind and solar projects, there is often also a potential to maintain or restore biodiversity within the infrastructure matrix. In some cases, this can generate positive biodiversity impacts. For example, solar farms placed in modified habitat can provide biodiversity enhancement opportunities when well designed and managed, while offshore wind farms can create refuges for benthic habitats, fish and marine mammals.

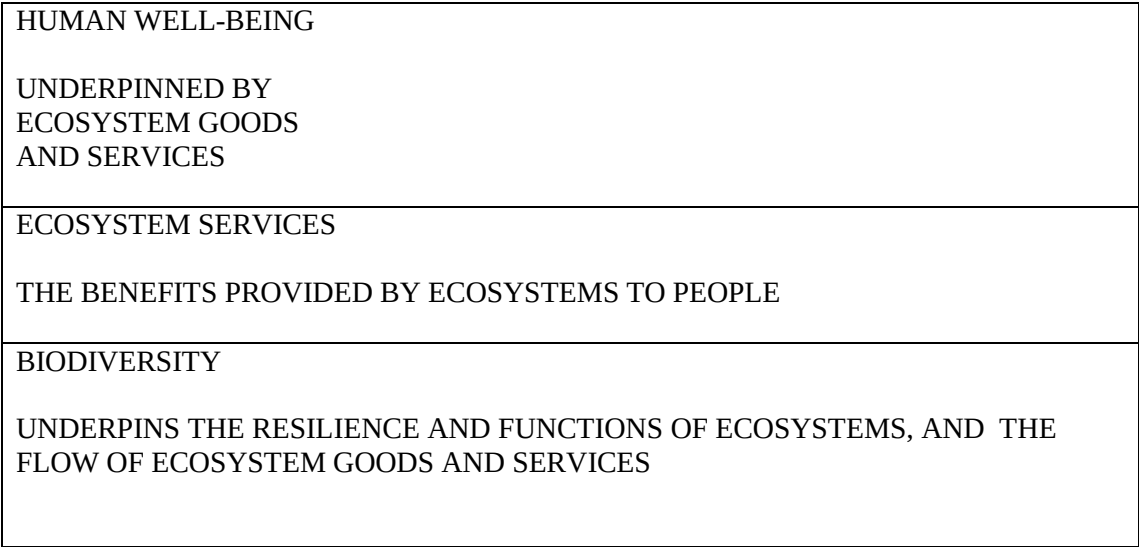
Wind energy is often criticised for its negative impacts on birds and bats. Wind turbines potentially present a risk to particularly vulnerable species groups such as birds of prey. However, studies examining the full suite of impacts show that power generation from fossil

fuels poses a much greater (if less obviously visible) threat to birds and bats, mainly due to the associated impacts from pollution and climate change. As with land take, careful siting of wind projects away from sensitive areas can help to avoid or reduce potential impacts to flying species (Section 3).

Solar and wind developments need to consider not only potential impacts to biodiversity but also associated risks to the continued delivery of ecosystem services, i.e. the benefits and values that people obtain from natural resources. If not carefully managed, such developments can change the supply of, or limit access to, ecosystem services, including provisioning services, such as food and water as well as recreational, cultural (including a sense of place and belonging) and other non-material benefits (Figure 1.1). In turn, this can impact the livelihoods and well-being of local people, particularly those who heavily depend on such services for their daily sustenance, health, security and jobs. Developments should also not undermine the rights of indigenous peoples and marginalized and disadvantaged groups such as women and youth.

Where these goods and services are compromised, it can generate conflict. A common source of public opposition to wind developments is the visual impact they can have to the landscape and people. For example, permission to develop a wind farm near a World Heritage Site in South Africa, which was recently overturned, would not only have impacted birds, but also the peoples’ view and “sense of place”. Such impacts to scenic landscapes can be perceived as highly negative, and are difficult to mitigate. Where significant potential impacts to ecosystem services exist, accounting for and addressing these is essential to the long-term success of renewable energy development.

Figure 1.1 Relationship between biodiversity, ecosystem services and human well-being

Μετάφραση

1.1 Η μετάβαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Η επίτευξη ενός μέλλοντος με χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και ανθεκτικό στην κλιματική αλλαγή, σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), απαιτεί ταχείς, συνεχείς και εκτεταμένους μετασχηματισμούς στους τομείς της ενέργειας, της χρήσης γης, των αστικών υποδομών και των βιομηχανικών συστημάτων. Μια κρίσιμη συνιστώσα αυτών των μετασχηματισμών είναι η ταχεία αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Η μετάβαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη. Η ισχύς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προβλέπεται να αυξηθεί κατά 50% μεταξύ 2019 και 2024, λόγω ραγδαίας μείωσης του κόστους και πολιτικών μεταρρυθμίσεων. Η ηλιακή φωτοβολταϊκή ενέργεια αναμένεται ότι θα αντιστοιχεί στο σχεδόν 60% αυτής της αύξησης, με την αιολική, την υδροηλεκτρική και τη βιοενέργεια να ακολουθούν. Σύμφωνα με το Σενάριο Ισχυρικών Πολιτικών του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ΔΟΕ), η συνεχιζόμενη αύξηση της ζήτησης ενέργειας θα χρειάζεται 8,5 Τεραβάτ (TW) νέας εγκατεστημένης ισχύος έως το 2040, εκ των οποίων τα δύο τρίτα αναμένεται να προέρχονται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κυρίως την ηλιακή και την αιολική ενέργεια. Η εταιρική προμήθεια ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αυξάνεται επίσης ραγδαία, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 18,5% της ζήτησης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον εμπορικό και βιομηχανικό τομέα το 2018. Αυτό καθιστά τις εταιρείες μαζί με τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας ως σημαντικούς αγοραστές καθαρής ενέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η μεγάλης κλίμακας επέκταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι ζωτικής σημασίας για ένα βιώσιμο μέλλον. Ωστόσο, αυτές καθαυτές οι τεχνολογίες ενέχουν δυνητικούς κινδύνους για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων. Η επέκταση πρέπει να σχεδιάζεται και να διαχειρίζεται προσεκτικά, ώστε να μεγιστοποιούνται τα περιβαλλοντικά οφέλη και να ελαχιστοποιούνται οι ζημιές στη φύση. Αυτό είναι επίσης σημαντικό για την εξασφάλιση της δημόσιας στήριξης και της ρυθμιστικής διευκόλυνσης για την ταχεία ανάπτυξη που απαιτείται σε αυτούς τους τομείς.

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν ένα πρακτικό εγχειρίδιο για τη διαχείριση των κινδύνων όσον αφορά τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων σε έργα αιολικής και ηλιακής ενέργειας. Στόχος του είναι να βοηθήσει τα έργα αυτά να επιτύχουν τα βέλτιστα περιβαλλοντικά αποτελέσματα και να διευκολύνει την ενεργειακή μετάβαση στην αιολική και ηλιακή ενέργεια.

1.2 Είδη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας προέρχονται από τις φυσικές ροές ενέργειας στο περιβάλλον μας. Οι εμπορικά βιώσιμες πηγές περιλαμβάνουν: i) τη βιοενέργεια, ii) τη γεωθερμική ενέργεια, iii) την υδροηλεκτρική ενέργεια, iv) την ηλιακή ενέργεια και v) την αιολική ενέργεια. Άλλες τεχνολογίες, όπως η κυματική ή η παλιρροϊκή ενέργεια, βρίσκονται επίσης υπό ανάπτυξη, αλλά δεν έχουν ακόμη καταστεί εμπορικά αξιοποιήσιμες. Περιληπτική περιγραφή κάθε πηγής καθώς και οι κύριες χρήσεις τους παρουσιάζονται στον Πίνακα 1-1.

Πίνακας 1-1 Περιγραφή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των κύριων εμπορικών χρήσεών τους.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Περιληπτική περιγραφή	Χρήσεις
Βιοενέργεια	Προέρχεται από βιολογικές πηγές. Οι παραδοσιακές πηγές βιομάζας, όπως το ξύλο, τα ζωικά απόβλητα και ο άνθρακας, χρησιμοποιούνται ευρέως για μαγείρεμα και θέρμανση. Οι πιο σύγχρονες μορφές περιλαμβάνουν τα υγρά βιοκαύσιμα (που παρασκευάζονται από πηγές βιομάζας, όπως καλλιέργειες πλούσιες σε άμυλο ή ζάχαρη), το βιοαέριο (που παράγεται μέσω αναερόβιας χώνευσης υπολειμμάτων) και τα συστήματα θέρμανσης με συσσωματώματα βιομάζας (pellet). Η έρευνα συνεχίζεται για βιοκαύσιμα που προέρχονται από φύκια, τα οποία ενδέχεται να καταστούν εμπορικά βιώσιμα στο μέλλον.	Χρήση βιοντίζελ (αέριο καύσιμο κίνησης που προέρχεται από την κατάλληλη επεξεργασία της βιομάζας) στα μέσα μεταφοράς, παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και άμεση χρήση για μαγείρεμα και θέρμανση
Γεωθερμική ενέργεια	Προέρχεται από τη θερμότητα στο υπέδαφος της γης. Οι γεωθερμικοί πόροι με δυνατότητα εμπορικής εκμετάλλευσης, εντοπίζονται συνήθως σε τεκτονικά ενεργές περιοχές	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και άμεση χρήση για μαγείρεμα, θέρμανση και ψύξη
Η	Παράγεται από το τρεχούμενο νερό και χρησιμοποιείται για την κίνηση στροβίλων. Υπάρχουν τρεις μεγάλες κατηγορίες εμπορικών υδροηλεκτρικών έργων: i) υδροηλεκτρική ενέργεια ροής ποταμού, ii) υδροηλεκτρική ενέργεια αποθήκευσης νερού και iii) υδροηλεκτρική ενέργεια αντλησιοταμίευσης. Η υπεράκτια υδροηλεκτρική ενέργεια (δηλ. η χρήση παλιρροϊκών ρευμάτων) είναι λιγότερο καθιερωμένη και σε μεγάλο βαθμό ακόμη πειραματική. Τα έργα μεγαλύτερης κλίμακας τείνουν να είναι εκείνα που περιλαμβάνουν ένα μεγάλο ταμιευτήρα και ένα φράγμα. Τα έργα μικρότερης κλίμακας ενδέχεται να μην διαθέτουν στοιχείο αποθήκευσης (ταμιευτήρα).	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας
Ηλιακή ενέργεια	Αξιοποιώντας την ενέργεια του ήλιου, η ηλιακή ακτινοβολία δεσμεύεται από φωτοβολταϊκά (Photovoltaic-PV) πάνελ ή από συγκεντρωτική ηλιακή ενέργεια (ConcentratingSolarPower-CSP). Οι ηλιακές φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις μετατρέπουν το ηλιακό φως απευθείας σε ηλεκτρική ενέργεια. Μπορούν να εγκατασταθούν στην ξηρά ή ως πλωτές	PV: Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας CSP: Κυρίως για άμεσες ανάγκες φωτισμού

	πλατφόρμες. Η CSP χρησιμοποιεί κάτοπτρα για τη συγκέντρωση των ηλιακών ακτινών σε έναν πύργο δέκτη και εφεδρικά εστιακά σημεία για τη θέρμανση του υγρού, δημιουργώντας ατμό για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.	
Αιολική ενέργεια	Παράγεται από την εκμετάλλευση του αέρα και μετατρέπεται σε ηλεκτρική ενέργεια με τη χρήση χερσαίων (στη στεριά) ή υπεράκτιων (στη θάλασσα) ανεμογεννητριών. Οι υπεράκτιες ανεμογεννήτριες έχουν συνήθως σταθερά θεμέλια, αλλά μπορούν επίσης να τοποθετηθούν σε πλωτή κατασκευή έδρασης, η οποία στη συνέχεια στερεώνεται στον πυθμένα.	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας

Οι γενικές παγκόσμιες τάσεις δείχνουν σημαντική αύξηση της αιολικής και ηλιακής ενέργειας παγκοσμίως, με τη μεγαλύτερη αύξηση στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέχρι το 2030 να αναμένεται από αιολικές και ηλιακές πηγές. Τις τελευταίες δεκαετίες έχουν σημειωθεί σημαντικές βελτιώσεις όσον αφορά την αποδοτικότητα και την οικονομική προσιτότητα των αιολικών και ηλιακών τεχνολογιών. Για παράδειγμα, οι χερσαίες ανεμογεννήτριες βελτιώθηκαν κατά μέσο συντελεστή απόδοσης της τάξης του 22% το 1998 σε σχεδόν 35% το 2019. Ωστόσο, η βιοενέργεια, η υδροηλεκτρική ενέργεια και η παραγωγή γεωθερμικής ενέργειας παρουσιάζουν διαφορετικές παγκόσμιες τάσεις. Η βιοενέργεια αναμένεται να διατηρήσει τη σταθερή αύξησή της, κυρίως για τη στήριξη του τομέα της θέρμανσης. Η υδροηλεκτρική ενέργεια αντιπροσώπευε το μεγαλύτερο μερίδιο της συνολικής παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές το 2020, αλλά προβλέπεται να μειωθεί παγκοσμίως. Αν και η γεωθερμική ανάπτυξη προβλέπεται να αυξηθεί, η αξιοποιήσιμη γεωθερμική ενέργεια περιορίζεται σε μικρό αριθμό χωρών και προβλέπεται ότι δεν θα φτάσει ποτέ τις προσθήκες παγκόσμιας ισχύος που αναμένονται από την ηλιακή και την αιολική ενέργεια.

1.3 Βιοποικιλότητα, υπηρεσίες οικοσυστημάτων και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Η χρήση οποιασδήποτε πηγής ενέργειας μπορεί δυνητικά να επηρεάσει τη βιοποικιλότητα. Οι επιπτώσεις για τις διάφορες πηγές ενέργειας μπορούν να συγκριθούν κατόπιν αξιολογήσεων του κύκλου ζωής (AKZ) που λαμβάνουν υπόψη όλα τα στάδια εξόρυξης, παραγωγής και χρήσης καθώς και όλες τις δυνητικές επιπτώσεις. Αυτό περιλαμβάνει πηγές επιπτώσεων που ενδέχεται να μην είναι εύκολα ορατές, όπως την εξόρυξη πρώτων υλών, τη ρύπανση και την κλιματική αλλαγή. Οι αξιολογήσεις αυτές δείχνουν ότι η παραγωγή ενέργειας από την ανάπτυξη της ηλιακής και αιολικής ενέργειας είναι πολύ λιγότερο επιζήμια για το περιβάλλον από τη χρήση ορυκτών καυσίμων, συμπεριλαμβανομένων του άνθρακα και του φυσικού αερίου.

Ωστόσο, η ανάπτυξη της ηλιακής και αιολικής ενέργειας ενδέχεται επίσης να ενέχει κινδύνους για τη βιοποικιλότητα (Πλαίσιο 4 και Ενότητα 2.2). Η κατάληψη στεριάς ή θάλασσας είναι μία από τις πιο ορατές επιπτώσεις οποιασδήποτε ενεργειακής ανάπτυξης. Για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η χερσαία ή η θαλάσσια περιοχή που απαιτείται ανά μονάδα ενέργειας ποικίλλει ανάλογα με τις συνθήκες και την τεχνολογία, αλλά είναι συνήθως μεγαλύτερη απ' ό,τι για το φυσικό αέριο, τον άνθρακα ή την πυρηνική ενέργεια. Οι εκτιμήσεις για τις ΗΠΑ δείχνουν σε γενικές γραμμές συγκρίσιμες εκτάσεις γης για την

αιολική, την υδροηλεκτρική και την ηλιακή φωτοβολταϊκή ενέργεια (με την αιολική να είναι η υψηλότερη κατά μέσο όρο), όλες επίσης σε γενικές γραμμές συγκρίσιμες με την εξόρυξη πετρελαίου. Η γεωθερμική και η Συγκεντρωτική Ηλιοθερμική Ενέργεια (CSP) απαιτούν μικρότερες εκτάσεις γης ανά μονάδα ενέργειας, σε γενικές γραμμές στα ίδια επίπεδα με το φυσικό αέριο και τον άνθρακα, ενώ τα βιοκαύσιμα απαιτούν πολύ περισσότερες (περίπου μια τάξη μεγέθους μεγαλύτερες) από τις άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Η σχετικά μεγάλη έκταση γης για την αιολική και την ηλιακή ενέργεια αναδεικνύει τη σημασία της ορθής πρακτικής μέτρων μετριασμού για τη διευκόλυνση της μετάβασης στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ευτυχώς, η αφθονία της ηλιακής και της αιολικής ενέργειας σημαίνει ότι, σε αντίθεση με άλλες πηγές ενέργειας, υπάρχει συχνά ευελιξία στη χωροθέτηση των έργων, επιτρέποντας τη χρήση της ήδη μετατραπείσας ή διαταραγμένης γης ή υπεράκτιων τοποθεσιών μακριά από περιοχές υψηλής ευαισθησίας, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, κλειστών χώρων υγειονομικής ταφής απορριμμάτων. Η προσεκτική χωροθέτηση και ο σχεδιασμός των αιολικών και ηλιακών έργων μπορούν συνεπώς να συμβάλουν στην αποφυγή πολλών σημαντικών επιπτώσεων και να παράσχουν ευρεία στήριξη για την ανάπτυξή τους. Αντίθετα, η υδροηλεκτρική ενέργεια μεγάλης κλίμακας ενώ αποτελεί επίσης πηγή ενέργειας χαμηλών εκπομπών άνθρακα με συγκρίσιμη έκταση γης συχνά περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τη τοποθεσία, με γενικευμένες επιπτώσεις στις ανάντη και κατάντη περιοχές που είναι δύσκολο να μετριαστούν.

Για τα αιολικά και τα ηλιακά έργα, υπάρχει επίσης συχνά η δυνατότητα διατήρησης ή αποκατάστασης της βιοποικιλότητας εντός του δικτύου υποδομών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό μπορεί να έχει θετικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα. Για παράδειγμα, τα ηλιακά πάρκα που τοποθετούνται σε τροποποιημένους οικότοπους μπορούν να παρέχουν ευκαιρίες βελτίωσης της βιοποικιλότητας με σωστή σχεδίαση και διαχείριση, ενώ τα υπεράκτια αιολικά πάρκα μπορεί να αποτελέσουν καταφύγια για βενθικά ενδιαιτήματα, ψάρια και θαλάσσια θηλαστικά.

Η αιολική ενέργεια επικρίνεται συχνά για τις αρνητικές της επιπτώσεις στα πτηνά και τις νυχτερίδες. Οι ανεμογεννήτριες αποτελούν δυνητικό κίνδυνο για ιδιαίτερα ευάλωτα είδη ζώων όπως τα αρπακτικά πτηνά. Ωστόσο, μελέτες που εξετάζουν το σύνολο των επιπτώσεων δείχνουν ότι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα αποτελεί πολύ μεγαλύτερη (αν και λιγότερο εμφανή) απειλή για τα πτηνά και τις νυχτερίδες, κυρίως λόγω των σχετικών επιπτώσεων από τη ρύπανση και την κλιματική αλλαγή. Όπως και με την έκταση γης, η προσεκτική χωροθέτηση των αιολικών έργων μακριά από ευαίσθητες περιοχές μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή ή τη μείωση των πιθανών επιπτώσεων στα είδη που ίπτανται (Τμήμα 3).

Οι εξελίξεις στην ηλιακή και την αιολική ενέργεια πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όχι μόνο τις πιθανές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, αλλά και τους κινδύνους που σχετίζονται με τη συνεχή παροχή υπηρεσιών οικοσυστήματος, δηλαδή τα οφέλη και τις αξίες που αποκομίζουν οι άνθρωποι από τους φυσικούς πόρους. Αν δεν γίνει προσεκτική διαχείριση, οι εξελίξεις αυτές μπορεί να μεταβάλουν την παροχή υπηρεσιών οικοσυστήματος ή να περιορίσουν την πρόσβαση σε αυτές, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών παροχής, όπως η τροφή και το νερό, καθώς και των ψυχαγωγικών, πολιτιστικών (συμπεριλαμβανομένης της αίσθησης του τόπου και του ανήκειν) και άλλων μη υλικών οφελών (Σχήμα 1.1). Με τη σειρά του, αυτό μπορεί να επηρεάσει τα μέσα διαβίωσης και την ευημερία των ντόπιων κατοίκων, ιδίως εκείνων που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από αυτές τις υπηρεσίες για την καθημερινή τους διαβίωση, την υγεία, την ασφάλεια και την εργασία τους. Οι εξελίξεις δεν πρέπει επίσης να υπονομεύουν τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών και των περιθωριοποιημένων και μειονεκτουσών ομάδων, όπως είναι οι γυναίκες και οι νέοι.

Όταν αυτά τα αγαθά και οι υπηρεσίες διακυβεύονται, αυτό μπορεί να δημιουργήσει αντιπαραθέσεις. Μια κοινή πηγή δημόσιας αντίθεσης στις εξελίξεις αιολικής ενέργειας είναι ο οπτικός αντίκτυπος που μπορεί να έχουν στο τοπίο και στους ανθρώπους. Για παράδειγμα, η άδεια για την ανάπτυξη ενός αιολικού πάρκου κοντά σε μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς στη Νότια Αφρική, η οποία ανακλήθηκε πρόσφατα, δεν θα επηρέαζε μόνο τα πτηνά, αλλά και την αντίληψη των ανθρώπων για την "αίσθηση του τόπου". Τέτοιου είδους επιπτώσεις στα γραφικά τοπία μπορεί να θεωρηθούν ως ιδιαίτερα αρνητικές και είναι δύσκολο να μετριαστούν. Όπου υπάρχουν σημαντικές δυνητικές επιπτώσεις στις υπηρεσίες οικοσυστημάτων, η εξήγηση και η αντιμετώπισή τους είναι ουσιαστικής σημασίας για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία της ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Σχήμα 1.1 Σχέση μεταξύ βιοποικιλότητας, υπηρεσιών οικοσυστήματος και ανθρώπινης ευημερίας

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΥΗΜΕΡΙΑ
ΔΙΕΠΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΤΙΣΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΤΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ
ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗ ΡΟΗ ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

5. Πέμπτο κείμενο προς μετάφραση

Πρωτότυπο

The mitigation hierarchy

The mitigation hierarchy provides developers with a logical framework to address the negative impacts of development on biodiversity and ecosystem services. It is applicable to projects in any sector, including renewable energy, and is based on the sequential and iterative application of four actions: avoid, minimise, restore and offset. This section introduces the types of impacts referred to throughout the guidelines, and presents ways with which mitigation hierarchy can address them and achieve project biodiversity goals.

The following sections present detailed recommendations for implementing the mitigation hierarchy:

- Section 3: Early project planning
- Section 4: Solar energy – potential impacts and mitigation approaches
- Section 5: Onshore wind energy – potential impacts and mitigation approaches
- Section 6: Offshore wind energy – potential impacts and mitigation approaches
- Section 7: Implementation of biodiversity off- sets and proactive conservation actions

Annex 1 provides references to additional guidance on application of the mitigation hierarchy.

2.1 Types of impacts

These guidelines address three broad types of impacts: direct, indirect and cumulative (Figure 2.1). Additional impacts related to procurement are covered in Section 10. Impacts can occur to both biodiversity and ecosystem services, defined as:

Impacts to biodiversity are changes to any components of biodiversity, including genes, species or ecosystems, whether adverse or beneficial, wholly or partially, resulting from a project's actions. Biodiversity loss describes the decline in the number, genetic variability, and variety of species, and the biological communities in a given area. This loss can in turn lead to a breakdown in the functioning of the ecosystem and the services it provides to people.

Impacts to ecosystem services are impacts to the benefits and values that people derive from a functioning ecosystem. Ultimately, such impacts can negatively affect human well-being (Figure 1.1).

i. Direct impacts. Impacts that result from project activities or operational decisions that can be predicted based on planned activities and knowledge of local biodiversity, such as habitat loss under the project footprint, habitat fragmentation as a result of project infrastructure and species disturbance or mortality as a result of project operations. Such impacts can also lead to a reduction in the delivery of ecosystem services, for example, by reducing or restricting access to land that was previously available for natural resource collection.

ii. Indirect impacts. Impacts induced by, or ‘by-products’ of, project activities within a project’s area of influence. For example, indirect impacts to biodiversity can arise because of increased migration of people into an area in search of economic opportunities, creation of routes into previously inaccessible areas (‘induced access’) or displacement of people into previously undisturbed areas. This can lead to increased pressure on biodiversity or unsustainable use of ecosystem services through, for example expansion of agriculture, tree-cutting, hunting or fishing. Predicting the scale of indirect impacts is often difficult as they arise from interactions of multiple external factors with the project.

iii. Cumulative impacts. Impacts that result from the successive, incremental and/or combined effects of existing, planned and/or reasonably anticipated future human activities in combination with project development impacts. They may arise from multiple projects in one sector (such as wind energy) and/or due through pressures from many sectors and sources (sometimes referred to as ‘aggregated’ or ‘in-combination’ impacts). Cumulative impacts can be highly significant for sensitive species and ecosystem services but are often overlooked(Section 3.2 for a more detailed discussion).

Figure 2.1 Relationship between direct, indirect and cumulative biodiversity impacts – Illustrative example of an onshore wind development within an area important for vultures

DIRECT IMPACT AREA	PROJECT SITE
INDIRECT IMPACT AREA	EXISTING WIND FARMS
CUMULATIVE IMPACT AREA	MODIFIED HABITAT
	NATURAL HABITAT
	KEY BIODIVERSITY AREA
	VULTURE COLONY
	NEW ROAD DEVELOPMENT

© IUCN and TBC, 2021

2.2 Components of the mitigation hierarchy

Implementing the mitigation hierarchy is an iterative process – not a linear one – that involves feed- back and adaptive management. Avoidance and minimisation measures prevent or reduce impacts, while restoration and offset measures remediate impacts that have already happened. Preventive actions are preferable from an economic, social and ecological perspective for lenders, regulators and other stakeholders. Compared to avoidance and minimisation, restoration and offset measures tend to have less certainty of success and come at a higher cost to the developer.

Application of the mitigation hierarchy in full implies an overall target, or goal, for the biodiversity and ecosystem services outcomes associated with a project, such as No Net Loss

(NNL) or Net Gain (Section 2.5). To be able to assess against such outcomes, the mitigation hierarchy steps will need to provide a measurable reduction to the overall project impact.

The mitigation hierarchy is comprised of a sequence of four steps:

- **Avoidance** is the first and most important step of the mitigation hierarchy. It is based on measures taken to anticipate and prevent the creation of impacts. For avoidance to be effective, biodiversity risks need to be identified early in the project planning stages, or opportunities will be missed. Effective avoidance can occur through site selection (to ensure projects are not located in areas of high risk (Section 3), project design (to locate infrastructure and select designs that avoid impacts) and scheduling (to ensure the timing of project activities is favourable for biodiversity).
- **Minimisation** refers to measures taken to reduce the duration, intensity and/or extent of impacts that cannot be completely avoided, as far as is practically feasible. Potential minimisation measures can be identified during early planning, and when developing design alternatives to be considered. Measures to minimise impacts can be applied throughout the project cycle, from design through construction, operations and closure, decommissioning and repowering.

Minimisation actions fall into three broad categories:

- **Physical controls:** adapting the physical design of project infrastructure to reduce potential impacts such as reducing habitat fragmentation through the installation of culverts or installing bird flight diverters on transmission lines.
- **Operational controls:** measures taken to manage and regulate the actions of people, including project staff and contractors, such as restricting access to sensitive sites within the project area.
- **Abatement controls:** steps taken to reduce levels of pollutants (e.g. light, noise, gases or liquids) that could have negative biodiversity impacts.

Minimisation and avoidance are closely related, although minimisation does not provide the same level of mitigation certainty that avoidance does. Whether an action can be considered as avoidance or minimisation is a matter of circumstances and scale. For example, relocating a planned wind farm to completely avoid an important migratory corridor for birds could be considered avoidance through site selection (Section 3). Shutting down turbines during periods of high bird activity to reduce the number of bird collisions with turbine blades would be considered

- **Restoration:** There are many terms linked to restoration, including rehabilitation, reclamation and remediation. In the context of the mitigation hierarchy, restoration refers to measures that aim to repair specific biodiversity features or ecosystem services damaged by project impacts that could not be completely avoided or minimised. This differs from general rehabilitation, which may not set out to restore the original biodiversity or the biodiversity components on which ecosystem services depend. As a mitigation hierarchy step, restoration is also distinct from interventions to offset project impacts by restoring biodiversity elsewhere (see next bullet). Restoration is typically undertaken either during construction (to address impacts from temporary facilities such as laydown areas or roads), or towards the end of a project as part of decommissioning and/or repowering.
- **Offsets** are measures taken to compensate for significant adverse residual impacts that cannot be avoided, minimised or restored (Section 7). Offsets should only be considered as a last resort to address residual impacts on biodiversity, and only after all avoidance,

minimisation and restoration options have been exhausted. Offsets aim to achieve a measurable conservation outcome for the biodiversity features they target. Offsets involve positive conservation interventions to generate biodiversity gains either through avoided loss (addressing threats to prevent predicted biodiversity loss) or restoration (for example, improving the quality of degraded habitat). Government regulators and lenders increasingly require biodiversity offsets to address residual impacts and achieve no net loss or net gain outcomes (Section 2.5). A growing number of businesses are also adopting voluntary biodiversity commitments that also aim to achieve no net loss or net gain outcomes. Offsets can be complex and expensive to implement. Fortunately, wind and solar projects can usually avoid the need for offsets through careful siting and effective minimisation measures that reduce residual impacts to negligible levels. Offsets produce measurable gains for the biodiversity features they target.

Other conservation actions that can be undertaken independently of, and over and above the mitigation hierarchy steps, to enhance and restore biodiversity are termed Proactive Conservation Actions (PCAs) (Box 1).

Application of the mitigation hierarchy is illustrated for developments planned in areas of low biodiversity sensitivity (Figure 2.2) and high biodiversity sensitivity (Figure 2.3). Selecting a site with low biodiversity sensitivity for wind or solar developments, such as on land that is already converted for agricultural or other use, reduces potential impacts and the need for mitigation measures. When the development has no significant residual impacts, positive biodiversity outcomes can be achieved through enhancement of biodiversity on site. Developments on sites with higher biodiversity sensitivity are likely to have more demanding and expensive mitigation requirements. To achieve net gain goals, they may require offsets, which frequently pose practical and reputational challenges (Section 7). The approach to apply the mitigation hierarchy through the project cycle is presented in the next section (Section 2.4).

Box 1 Proactive Conservation Actions

Opportunities often exist to go beyond traditional mitigation practice and deliver additional benefits to biodiversity and ecosystem services. Developers can take these opportunities to work proactively with stakeholders, identifying and delivering positive outcomes that contribute to wider environmental and societal priorities and also demonstrate good environmental stewardship.

These guidelines refer to such activities as Proactive Conservation Actions (PCAs), in line with terminology used in the emerging Conservation Hierarchy framework. PCAs are also referred to as ‘additional conservation actions’ (ACAs), particularly within the extractive industry. Both PCAs and ACAs refer to project activities that either produce gains that are not easily measurable (e.g. research and training) or that are not targeted at the biodiversity impacted by the development (e.g. habitat enhancement for pollinators around wind turbine sites).

The implementation of PCAs to deliver positive conservation outcomes is discussed further in Section 7, with examples provided through Box 18 and case studies 5, 12, 16, 17, 21 and 22 in Annex 2.

Μετάφραση

Η ιεραρχία μέτρων μετριασμού

Η ιεραρχία μέτρων μετριασμού παρέχει στους κατασκευαστές ένα λογικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της ανάπτυξης στη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες. Εφαρμόζεται σε έργα οποιουδήποτε τομέα, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και βασίζεται στη διαδοχική και επαναλαμβανόμενη εφαρμογή τεσσάρων δράσεων: αποφυγής, ελαχιστοποίησης, αποκατάστασης και αντιστάθμισης. Στην παρούσα ενότητα γίνεται μια εισαγωγή στους τύπους των επιπτώσεων που αναφέρονται στις κατευθυντήριες οδηγίες και παρουσιάζονται τρόποι με τους οποίους η ιεραρχία μέτρων μετριασμού μπορεί να τις αντιμετωπίσει και να επιτύχει τους στόχους του έργου για τη βιοποικιλότητα.

Στις επόμενες ενότητες παρουσιάζονται λεπτομερείς προτάσεις για την εφαρμογή της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού:

- Ενότητα 3: Αρχικά στάδια σχεδιασμού του έργου
- Ενότητα 4: Ηλιακή ενέργεια - πιθανές επιπτώσεις και προσεγγίσεις μέτρων μετριασμού
- Ενότητα 5: Χερσαία αιολική ενέργεια - πιθανές επιπτώσεις και προσεγγίσεις μέτρων μετριασμού
- Ενότητα 6: Υπεράκτια αιολική ενέργεια - πιθανές επιπτώσεις και προσεγγίσεις μέτρων μετριασμού
- Ενότητα 7: Εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων για τη βιοποικιλότητα και προληπτικών δράσεων διατήρησης

Το παράρτημα 1 παρέχει παραπομπές σε πρόσθετες κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού.

2.1 Τύποι επιπτώσεων

Οι παρούσες κατευθυντήριες οδηγίες αφορούν τρεις γενικούς τύπους επιπτώσεων: τις άμεσες, τις έμμεσες και τις σωρευτικές (Σχήμα 2.1). Πρόσθετες επιπτώσεις που σχετίζονται με τις προμήθειες καλύπτονται στην ενότητα 10. Οι επιπτώσεις μπορεί να αφορούν τόσο τη βιοποικιλότητα όσο και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες, και ορίζονται ως εξής:

Οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα είναι οι αλλαγές σε οποιοδήποτε στοιχείο της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των γονιδίων, των ειδών ή των οικοσυστημάτων, είτε δυσμενείς είτε επωφελείς, εν όλω ή εν μέρει, που προκύπτουν από τις δράσεις ενός έργου. Η απώλεια βιοποικιλότητας περιγράφει τη μείωση του αριθμού, της γενετικής μεταβλητότητας και της ποικιλίας των ειδών και των βιολογικών κοινοτήτων σε μια δεδομένη περιοχή. Η απώλεια αυτή ενδέχεται με τη σειρά της να οδηγήσει σε κατάρρευση της λειτουργίας του οικοσυστήματος και των υπηρεσιών που παρέχει στον άνθρωπο.

Οι επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες είναι επιπτώσεις στα οφέλη και τις αξίες που αποκομίζουν οι άνθρωποι από ένα λειτουργικό οικοσύστημα και οι οποίες τελικά μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την ανθρώπινη ευημερία (Σχήμα 1.1).

- i. **Άμεσες επιπτώσεις.** Πρόκειται για επιπτώσεις που προκύπτουν από τις δραστηριότητες του έργου ή τις επιχειρησιακές αποφάσεις που μπορούν να προβλεφθούν με βάση τις προγραμματισμένες δραστηριότητες και τη γνώση σχετικά με τη τοπική βιοποικιλότητα, όπως η απώλεια ενδιαιτημάτων υπό το αποτύπωμα του έργου, ο

κατακερματισμός ενδιαιτημάτων ως αποτέλεσμα της υποδομής του έργου και η διαταραχή ή θνησιμότητα ειδών ως αποτέλεσμα των λειτουργιών του έργου. Οι επιπτώσεις αυτές μπορούν επίσης να οδηγήσουν σε μείωση της παροχής οικοσυστημικών υπηρεσιών, για παράδειγμα, μειώνοντας ή περιορίζοντας την πρόσβαση σε εκτάσεις που προηγουμένως ήταν διαθέσιμες για τη συλλογή φυσικών πόρων.

ii. **Έμμεσες επιπτώσεις.** Είναι οι επιπτώσεις που προκαλούνται από ή τα "υποπροϊόντα" από τις δραστηριότητες του έργου εντός της ζώνης επιρροής του έργου. Για παράδειγμα, οι έμμεσες επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα μπορεί να προκύψουν λόγω της αυξημένης μετανάστευσης ανθρώπων σε μια περιοχή προς αναζήτηση οικονομικών ευκαιριών, της δημιουργίας διαδρομών σε περιοχές οι οποίες ήταν προηγουμένως απροσπέλαστες ("επαγόμενη πρόσβαση") ή του εκτοπισμού ανθρώπων σε περιοχές που δεν είχαν διαταραχτεί μέχρι τώρα. Όλα αυτά μπορεί να οδηγήσουν στην επιβολή επιπρόσθετης πίεσης στη βιοποικιλότητα ή στη μη βιώσιμη χρήση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, για παράδειγμα μέσω της επέκτασης της γεωργίας, της κοπής των δέντρων, της θήρας ή της αλιείας. Η πρόβλεψη της κλίμακας των έμμεσων επιπτώσεων είναι συχνά δύσκολη, καθώς προκύπτουν από την αλληλεπίδραση πολλαπλών εξωτερικών παραγόντων με το έργο.

iii. **Σωρευτικές επιπτώσεις.** Είναι οι επιπτώσεις που προκύπτουν από τις διαδοχικές, σταδιακά αυξανόμενες ή/και συνδυαστικές επιδράσεις των υφιστάμενων, προγραμματισμένων ή/και εύλογα αναμενόμενων μελλοντικών ανθρώπινων δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις της ανάπτυξης του έργου. Ενδέχεται να προκύψουν από πολλαπλά έργα σε έναν τομέα (όπως η αιολική ενέργεια) ή/και λόγω πιέσεων από πολλούς τομείς και πηγές (μερικές φορές αναφέρονται ως "αθροιστικές" ή "συνδυαστικές" επιπτώσεις). Οι σωρευτικές επιπτώσεις μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τα ευαίσθητα είδη και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες, αλλά συχνά παραβλέπονται (ενότητα 3.2 για πιο λεπτομερή συζήτηση)

Σχήμα 2.1 Σχέση μεταξύ άμεσων, έμμεσων και σωρευτικών επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα - Ενδεικτικό παράδειγμα ανάπτυξης πάρκου χερσαίας αιολικής ενέργειας σε περιοχή σημαντική για τους γύπες

ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΜΕΣΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΕΡΓΟΥ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΜΜΕΣΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΩΡΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΣ
	ΦΥΣΙΚΟΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΣ
	ΒΑΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ
	ΑΠΟΙΚΙΑ ΓΥΠΩΝ
	ΝΕΑ ΟΔΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

© IUCN and TBC, 2021

2.2 Συνιστώσες της ιεραρχίας μετριάσμου

Η εφαρμογή της ιεραρχίας μέτρων μετριάσμου είναι μια επαναλαμβανόμενη διαδικασία - όχι γραμμική - που περιλαμβάνει ανατροφοδότηση και προσαρμοστική διαχείριση. Η αποφυγή

και ελαχιστοποίηση αποτρέπουν ή μειώνουν τις επιπτώσεις, ενώ η αποκατάσταση και η αντιστάθμιση αποκαθιστούν τις επιπτώσεις που έχουν ήδη συμβεί. Οι προληπτικές δράσεις είναι προτιμότερες από οικονομική, κοινωνική και οικολογική άποψη για τους δανειστές, τις ρυθμιστικές αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Σε σύγκριση με την αποφυγή και την ελαχιστοποίηση, η αποκατάσταση και η αντιστάθμιση τείνουν να έχουν λιγότερες πιθανότητες επιτυχίας και υψηλότερο κόστος για τον φορέα ανάπτυξης.

Η πλήρης εφαρμογή της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού συνεπάγεται ένα συνολικό στόχο ή στόχο για τα αποτελέσματα της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημικών υπηρεσιών που σχετίζονται με ένα έργο, όπως η μηδενική καθαρή απώλεια (NNL) ή το καθαρό κέρδος (Ενότητα 2.5). Για να είναι δυνατή η αξιολόγηση σε σχέση με αυτά τα αποτελέσματα, τα στάδια της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού θα πρέπει να παρέχουν μετρήσιμη μείωση των συνολικών επιπτώσεων του έργου.

Η ιεραρχία μέτρων μετριασμού αποτελείται από τέσσερα διαδοχικά στάδια.

- **Η αποφυγή** είναι το πρώτο και σημαντικότερο βήμα της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού. Βασίζεται στα μέτρα που λαμβάνονται για την πρόβλεψη και την πρόληψη της δημιουργίας επιπτώσεων. Για να είναι αποτελεσματική η αποφυγή, οι κίνδυνοι για τη βιοποικιλότητα πρέπει να εντοπίζονται στα αρχικά στάδια σχεδιασμού του έργου, διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος να χαθούν ευκαιρίες. Η αποτελεσματική αποφυγή μπορεί να επιτευχθεί μέσω της επιλογής της τοποθεσίας εγκατάστασης (ώστε να διασφαλιστεί ότι τα έργα δεν θα βρίσκονται σε περιοχές υψηλού κινδύνου (Ενότητα 3), του σχεδιασμού του έργου (ώστε να εγκατασταθούν οι υποδομές και να επιλεγούν σχέδια προς αποφυγή των επιπτώσεων) και του προγραμματισμού (ώστε να διασφαλιστεί ότι ο χρόνος των δραστηριοτήτων του έργου είναι ευνοϊκός για τη βιοποικιλότητα).
- **Η ελαχιστοποίηση** αναφέρεται στα μέτρα που λαμβάνονται για τη μείωση της διάρκειας, της έντασης ή/και της έκτασης των επιπτώσεων που δεν μπορούν να αποφευχθούν πλήρως, στο βαθμό που είναι πρακτικά εφικτό. Τα πιθανά μέτρα ελαχιστοποίησης μπορούν να εντοπιστούν στα αρχικά στάδια του σχεδιασμού και κατά την ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων σχεδιασμού που πρέπει ληφθούν υπόψη. Μέτρα για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων μπορούν να εφαρμοστούν καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου του έργου, από το σχεδιασμό μέχρι την κατασκευή, τη λειτουργία και τη λήξη, τον παροπλισμό και την επαναλειτουργία.

Οι δράσεις ελαχιστοποίησης εμπίπτουν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

- **Φυσικοί έλεγχοι:** προσαρμογή του φυσικού σχεδιασμού της υποδομής του έργου για τη μείωση των πιθανών επιπτώσεων, όπως η μείωση του κατακερματισμού των οικοτόπων μέσω εγκατάστασης αγωγών ή η εγκατάσταση εκτροπών πτήσης πτηνών στις γραμμές μεταφοράς.
- **Λειτουργικοί έλεγχοι:** μέτρα που λαμβάνονται για τη διαχείριση και τη ρύθμιση των ενεργειών των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού του έργου και των εργολάβων όπως ο περιορισμός της πρόσβασης σε ευαίσθητες τοποθεσίες εντός της περιοχής του έργου.
- **Έλεγχοι μείωσης:** μέτρα που λαμβάνονται για τη μείωση των επιπέδων ρύπων (π.χ. φως, θόρυβος, αέρια ή υγρά) που θα μπορούσαν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα.

Η ελαχιστοποίηση και η αποφυγή είναι στενά συνδεδεμένες, αν και η ελαχιστοποίηση δεν παρέχει τις ίδιες πιθανότητες μετριασμού που παρέχει η αποφυγή. Το αν μια δράση μπορεί να

θεωρηθεί ως αποφυγή ή ελαχιστοποίηση είναι θέμα συνθηκών και κλίμακας, για παράδειγμα, η μετεγκατάσταση ενός προγραμματισμένου αιολικού πάρκου ώστε να μην συμπίπτει με έναν σημαντικό μεταναστευτικό διάδρομο για τα πτηνά θα μπορούσε να θεωρηθεί αποφυγή μέσω της επιλογής της τοποθεσίας (Ενότητα 3). Η διακοπή λειτουργίας των ανεμογεννητριών κατά τη διάρκεια περιόδων υψηλής δραστηριότητας των πτηνών για τη μείωση του αριθμού των συγκρούσεων των πτηνών με τα πτερύγια των ανεμογεννητριών θα μπορούσε να θεωρηθεί ως

- **Αποκατάσταση:** Υπάρχουν πολλοί όροι που συνδέονται με την αποκατάσταση (restoration), όπως rehabilitation, reclamation και remediation (εξυγίανση, ανάκτηση και επανόρθωση). Στο πλαίσιο της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού, η αποκατάσταση αναφέρεται σε μέτρα που αποσκοπούν στην αποκατάσταση συγκεκριμένων χαρακτηριστικών της βιοποικιλότητας ή οικοσυστημικών υπηρεσιών που έχουν πληγεί από τις επιπτώσεις του έργου, οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να αποφευχθούν ή να ελαχιστοποιηθούν πλήρως. Η αποκατάσταση (restoration) διαφέρει από τη γενική εξυγίανση (rehabilitation), η οποία μπορεί να μην αποσκοπεί στην αποκατάσταση της αρχικής βιοποικιλότητας ή των στοιχείων βιοποικιλότητας από τα οποία εξαρτώνται οι οικοσυστημικές υπηρεσίες. Ως στάδιο της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού, η αποκατάσταση διαφέρει επίσης από τις παρεμβάσεις για την αντιστάθμιση των επιπτώσεων του έργου με την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας κάπου αλλού (βλ. επόμενο σημείο). Η αποκατάσταση πραγματοποιείται συνήθως είτε κατά τη διάρκεια της κατασκευής (για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από προσωρινές εγκαταστάσεις, όπως χώροι απόθεσης ή δρόμοι), είτε προς το τέλος του έργου στο πλαίσιο του παροπλισμού ή/και της επαναλειτουργίας.

Οι αντισταθμίσεις είναι μέτρα που λαμβάνονται για την αντιστάθμιση των σημαντικών δυσμενών υπολειμματικών επιπτώσεων που δεν μπορούν να αποφευχθούν, να ελαχιστοποιηθούν ή να αποκατασταθούν (Ενότητα 7). Οι αντισταθμίσεις θα πρέπει να θεωρούνται ως έσχατη λύση για την αντιμετώπιση των υπολειμματικών επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα και μόνο αφού έχουν εξαντληθεί όλες οι επιλογές αποφυγής, ελαχιστοποίησης και αποκατάστασης. Οι αντισταθμίσεις αποσκοπούν στην επίτευξη μετρήσιμου αποτελέσματος διατήρησης για τα χαρακτηριστικά βιοποικιλότητας στα οποία στοχεύουν. Οι αντισταθμίσεις περιλαμβάνουν θετικές παρεμβάσεις διατήρησης για τη δημιουργία κερδών βιοποικιλότητας είτε μέσω της αποφυγής απωλειών (αντιμετώπιση απειλών για την πρόληψη της προβλεπόμενης απώλειας βιοποικιλότητας) είτε μέσω της αποκατάστασης (για παράδειγμα, βελτίωση της ποιότητας υποβαθμισμένων οικοτόπων). Οι κυβερνητικές ρυθμιστικές αρχές και οι δανειστές απαιτούν ολοένα και περισσότερο αντισταθμιστικά μέτρα βιοποικιλότητας για την αντιμετώπιση των υπολειμματικών επιπτώσεων και την επίτευξη αποτελεσμάτων μηδενικής καθαρής απώλειας ή καθαρού κέρδους (ενότητα 2.5). Όλο και περισσότερες επιχειρήσεις υιοθετούν εθελοντικές δεσμεύσεις για τη βιοποικιλότητα οι οποίες επίσης στοχεύουν στην επίτευξη μηδενικής καθαρής απώλειας ή καθαρού κέρδους. Η εφαρμογή των αντισταθμιστικών μέτρων μπορεί να είναι πολύπλοκη και δαπανηρή αλλά ευτυχώς, με τα πάγκα αιολικής και ηλιακής ενέργειας μπορεί συνήθως να αποφευχθεί η ανάγκη λήψης τέτοιων μέτρων μέσω προσεκτικής χωροθέτησης και αποτελεσματικών μέτρων ελαχιστοποίησης που περιορίζουν τις υπολειμματικές επιπτώσεις σε αμελητέα επίπεδα. Οι αντισταθμίσεις αποφέρουν μετρήσιμα κέρδη για τα χαρακτηριστικά της βιοποικιλότητας στα οποία στοχεύουν. Άλλες δράσεις διατήρησης που μπορούν να αναληφθούν ανεξάρτητα και πέρα από τα στάδια της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού για την ενίσχυση και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας ονομάζονται Προληπτικές Δράσεις Διατήρησης (ΠΔΔ) (Πλαίσιο 1).

Η εφαρμογή της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού φαίνεται καθαρά στις εξελίξεις που σχεδιάζονται σε περιοχές χαμηλής ευαισθησίας στη βιοποικιλότητα (Σχήμα 2.2) και υψηλής

ευαισθησίας στη βιοποικιλότητα (Σχήμα 2.3). Η επιλογή μιας τοποθεσίας με χαμηλή ευαισθησία στη βιοποικιλότητα για ανάπτυξη πάρκων αιολικής ή ηλιακής ενέργειας όπως σε γη που έχει ήδη μετατραπεί για γεωργική ή άλλη χρήση, μειώνει τις πιθανές επιπτώσεις και την ανάγκη λήψης μέτρων μετριασμού. Όταν η ανάπτυξη δεν έχει σημαντικές υπολειμματικές επιπτώσεις, μπορούν να επιτευχθούν θετικά αποτελέσματα για τη βιοποικιλότητα μέσω της ενίσχυσης της βιοποικιλότητας επί τόπου. Οι εξελίξεις σε περιοχές με μεγαλύτερη ευαισθησία στη βιοποικιλότητα είναι πιθανό να έχουν πιο απαιτητικές και δαπανηρές απαιτήσεις μετριασμού. Για να επιτευχθούν οι στόχοι καθαρού κέρδους, ενδέχεται να απαιτηθούν αντισταθμίσεις, οι οποίες συχνά θέτουν τόσο πρακτικά προβλήματα όσο και ζητήματα υπόληψης (Ενότητα 7). Η προσέγγιση για την εφαρμογή της ιεραρχίας μέτρων μετριασμού μέσω του κύκλου του έργου παρουσιάζεται στην επόμενη ενότητα (Ενότητα 2.4).

Πλαίσιο 1 Προληπτικές δράσεις διατήρησης

Συχνά υπάρχουν ευκαιρίες να υπερβούμε τις παραδοσιακές πρακτικές μετριασμού και να αποδώσουμε πρόσθετα οφέλη στη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες. Οι κατασκευαστές μπορούν να αξιοποιήσουν αυτές τις ευκαιρίες για να συνεργαστούν προληπτικά με τα ενδιαφερόμενα μέρη, εντοπίζοντας και παρέχοντας θετικά αποτελέσματα που συμβάλλουν σε ευρύτερες περιβαλλοντικές και κοινωνικές προτεραιότητες και επίσης επιδεικνύουν καλή περιβαλλοντική διαχείριση.

Οι παρούσες κατευθυντήριες οδηγίες αναφέρονται σε δραστηριότητες όπως οι Προληπτικές Δράσεις Διατήρησης (ΠΔΔ), σύμφωνα με την ορολογία που χρησιμοποιείται στο αναπτυσσόμενο πλαίσιο ιεράρχησης της διατήρησης. Οι Προληπτικές Δράσεις Διατήρησης είναι επίσης γνωστές ως "Συμπληρωματικές Δράσεις Διατήρησης" (ΣΔΔ), ιδίως στον κλάδο της εξορυκτικής βιομηχανίας. Τόσο οι ΠΔΔ όσο και οι ΣΔΔ αναφέρονται σε δραστηριότητες έργου που είτε παράγουν κέρδη που δεν είναι εύκολα μετρήσιμα (π.χ. έρευνα και κατάρτιση) είτε δεν στοχεύουν στη βιοποικιλότητα που επηρεάζεται από την ανάπτυξη (π.χ. βελτίωση των ενδιαιτημάτων για επικονιαστές γύρω από τις περιοχές των ανεμογεννητριών).

Η εφαρμογή των Προληπτικών Δράσεων Διατήρησης για την επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων διατήρησης εξετάζεται περαιτέρω στην ενότητα 7, ενώ παραδείγματα παρέχονται στο πλαίσιο 18 και στις μελέτες περίπτωσης 5, 12, 16, 17, 21 και 22 στο παράρτημα 2.

Παράρτημα Β

ESG CRITERIA

Μετά από σχετική έρευνα ο όρος *Environment(al) Social and Governance (ESG)* βρέθηκε σε:

* **site της Eurobank** ([εδώ](#)) και ([εδώ](#)), στο οποίο υπάρχει και βίντεο που επεξηγεί εν συντομία τον όρο που έχει αποδοθεί ως «κριτήρια Περιβαλλοντικά, Κοινωνικά και Εταιρικής Διακυβέρνησης». Πρώτα δίνεται μια ανάλυση ως προς το τι ακριβώς είναι αυτά τα κριτήρια και στη συνέχεια τα χρησιμοποιούν και στο κείμενο ως ακρωνύμιο χωρίς να μεταφράζονται π.χ. «...με γνώμονα τα κριτήρια ESG...». Ο όρος *Environment, Social and Governance Finance and Investment* δεν βρέθηκε στο συγκεκριμένο site παρ'όλα αυτά ακούγεται η έκφραση «επενδυτική φιλοσοφία ESG».

* **site της KPMG** ([εδώ](#)), όπου γίνεται λόγος για *αρχές ESG* και στο οποίο αποδίδεται ως «Περιβάλλον- Κοινωνία- Διακυβέρνηση» αλλά μέσα στο κείμενο χρησιμοποιούνται επίσης ως ακρωνύμιο.

* **site της Hellenic Financial Stability Fund** ([εδώ](#)), στο οποίο υπάρχει και βίντεο όπου στο 0:41 ακούγεται η απόδοση του ESG ως «Περιβάλλον, Κοινωνία, Διακυβέρνηση». Ούτε κι εδώ όμως υπάρχει ολόκληρος ο όρος *Environment, Social and Governance Finance and Investment*.

* **site του Ινστιτούτου Χρηματοοικονομικού Αλφαριθμητισμού** ([εδώ](#)), όπου γίνεται και εδώ λόγος για «Επενδύσεις με κριτήρια Περιβάλλοντος, Κοινωνίας και Εταιρικής Διακυβέρνησης». Στη συνέχεια του κειμένου χρησιμοποιούνται ως κριτήρια ESG ενώ υπάρχει και εδώ ανάλυση των εν λόγω κριτηρίων.

* **site «επιχειρώ»** ([εδώ](#)), που αποδίδεται με τον ίδιο τρόπο όπως και στα προηγούμενα sites και γίνεται και σύνδεσή του με την πανδημία Covid-19.

* **site του Athens Exchange Group** ([εδώ](#)), όπου γίνεται λόγος για «δείκτες Περιβάλλοντος, Κοινωνίας και Εταιρικής Διακυβέρνησης».

* Σε **κανένα** ελληνικό site, ωστόσο, δεν βρέθηκε ο όρος *Environment, Social and Governance Finance and Investment*.